f.) # A szív hőse.

VI. Sz.

Elbeszélő költemény.

Pályamű

a gr. Nádasdy-200 arany jutalomra. 1881-re.

Érk. decz. 30. 1881.

1179.

VI.

A sziv hőse.

Irányregény, versekben.

Pályamű
a m. t. akadémia által kitűzött gróf
Nádasdy Ferenczféle 100 darab aranyra.

Jelige:

„Láttam a jónak örökös bukását
S a rosznak örök diadalmait!“
Petőfy

(I–XII. ének. – 361 vers. – 28 ábra.)

1881. dec. 27.

Ét. decz. 30. 1881.

1179.

A sziv hőse.

Irányregény, versekben.

Pályamű

a m. t. akadémia által kitüzött Gróf Nádasdy Ferenczféle 100 darab aranyra.

Jelige:

„Láttam a jónak örökös bukását
S a rossznak örök diadalmait!“
Petőfy.

(I-XII. ének. – 361 vers. – 28 ábra.)

1881. dec. 27.

Előhang.

Katlanüreg híres város Hevesben,
Fontosabb mint paprika a levesben.
Peleskei nótárus is hajdanán
Itt járt táncot svalizsérek víg dalán;

Józsa Gyuri ide van eltemetve,
Bernáth Gazsi adomáját nevette,
Abban halt meg diákolnak az atyja,
Sírját minden legátus megsiratja.

Víg gyerekek ma is lakják Üreget!
Ablakukban bár nem is látsz üveget,
Csak olajos papirt. A nép szegényes;
Dolmányának az ujja sem szegélyes;

Nem vala künn egyikök sem Kossuthnál,*
Hanem azért túllátnak az orruknál.
Büszke e nép, sokat ad a közjóra,
De az intést bevárja az adóra.

Nem találsz itt végire az utcának,
Benne ugy jársz, mintha zsákba dugnának.
A jelszó itt: „ugy egyenes, ha görbe!"
Fényes nappal becsel a gödörbe.

* Célzás a ceglédiekre.

De merre csak napja süt a világnak
És tavaszszal uj lombja kél az ágnak;
Merre kéklik a Mátra meg a Bakony:
Az üregi tüzoltóról hir vagyon.

„Feri tênsur" a tüzoltók vezére,
— Szikrásynak hijják másik nevére; —
Tüzoltóit vendégeli pazarul
S a ki berug: megtapossa cudarul.

Megtaposás ő nála a fegyelem
S egy hibásnak sincs ez alól kegyelem;
Megbirkozik akármelyik legénynyel,
Acsarkodik szörnyen a kit megtépdel.

Ő örökle Józsa Gyuri vagyonát
Tiszaparti vakolatlan palotát!*
Széles rónán, merre csak száll a madár:
Mind övé a délibábos láthatár.

Most lépett a harmincadik évébe
S még szerelem nem fakadt a szivébe.
De száz kontesz se költ annyit magára
A mennyit ő kidobott csak agárra!

* Józsa Gyuri palotája a holt Tisza partján ma is áll. Épitője a reményt kifelejtette belőle s azért lakhatatlan az.

I. Ének.

Vak lárma.

„Olyan követet kell nekünk választani:
Ki az igazságot ki meri mondani!"

1. ábra.

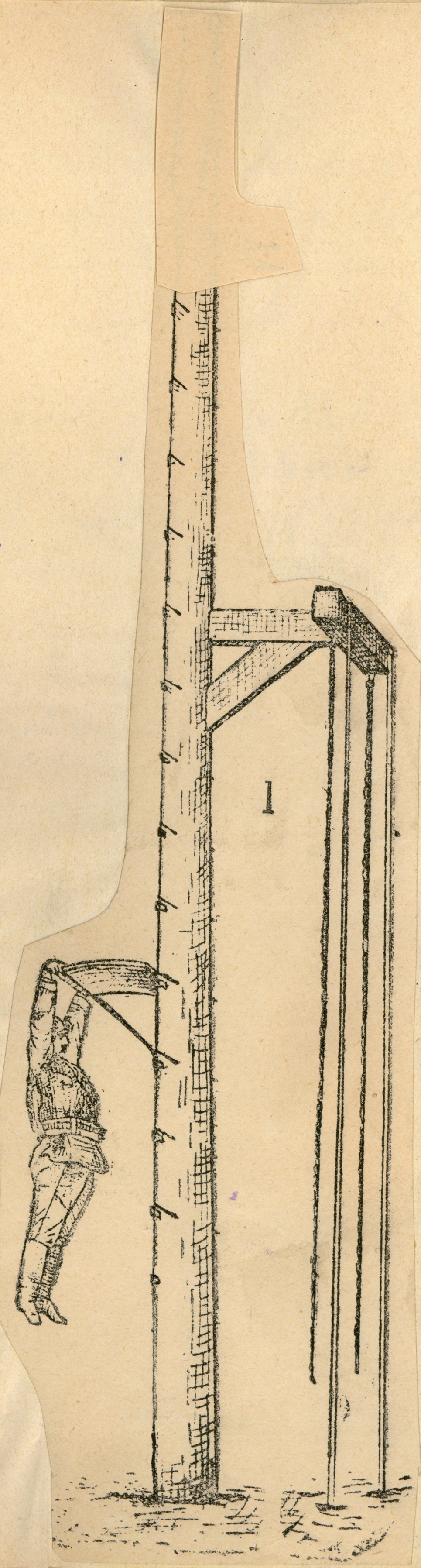

Eljött a szép tavasz, az ég tündérlánya;
Aranyos felhőből van szőve ruhája,
Lágy lehelletétől puszta berek zöldül;
Könnyü lába nyomán virág kel a földbül.

Szikrásy Ferenc a tüzoltók vezére;
Kulacsot akasztott mindenik kezére
S örömében felment a nagy árbocfára,*;
Sisakos vendégit onnan lesi, várja.

Tüzoltók ma hozzá nagy tanácsra gyülnek;
– Alighanem ők is csak egeret szülnek! –
Elharsogják itten majd tele tüdővel:
Hogy vegyük elejét a tüznek idővel.

Már gyül is a vendég! Kormos Mihály portás,
Ki Feri ténsurnál nyugalmazott kondás:
A kastély kapuit sorra nyitogatja;
Hajában a görbe fésüt igazgatja;

Hosszu nyelü bárddal, tüzoltó ruhában:
Az érkezők előtt tiszteleg haptákban.
Tüzoltók azonban – mind szép deli termet –
Betöltötték már a fényes ősi termet.

* Az árbocfa tüzoltók gyakorlására való.

Áll az ebéd. Szólnak; pohár összekoccan,
Hogy többször igyanak, nem beszél egy hosszan.
Szikrásy is felkelt, köszörüli torkát
– Kezével a közben leütött egy tortát. –

Tudja ő már – ugy mond – mibe rejlik vétkünk?
Hogy az épitésre kevéset ad népünk.
Hol sok az élőfa s utca udvar széles:
Nem lehet ott a tüz többekre veszélyes.

Tüz idején azt is láthatjuk elégszer
Hogy az oltó nép közt nincs kézbe elég szer;
Nincs fő, ki a munkát ésszel irányozza,
Mindenki csak kapkod, vizet kiáltozva.

Bocsánat, ~~ha talán nagyra~~ a szóért, hogy fel nyitom állam!
De itten legtöbbet tehetne az állam,
Számos uradalmát tegye mintaképül
S ne hagyja tüzoltó-felszerelés nélkül;

Mert ha erdőt senki nem dönt le kaszával:
Ugy nem tanitjuk a népet se szabálylyal.
Lássa csak példáját a szépnek, okosnak:
Utána megy mint a birkanyáj a kosnak.

Igy szólott és arcán látszott, hogy örüle,
Midőn éljenezték szavára körüle.
Mintha pisztoly sül el tágas hegyüregben:
Szava ugy viszhangzott nagy katlanüregben.

Utána egy gömböcemberke feláll a
– Az asztal szélén sul alig ért fel álla –
„Fájna – ugy mond – ha e dicső magas eszme
A haza kárára nyomtalan elveszne!

Hogy ez ne történjék nincsen egyéb hija
Csak egy hang, mely rá a nemzetet felhijja.
Én tehát oly férfit keresek a gátra,
Ki rádörögjön az alvó honatyákra.

Mostani követünk báró Havas Ernő:
változik időnként, miként az esernyő.
Magát – ha itthon van – Habaréknak vallja,
De odafenn hangját a kutya se hallja.

Fényes születésü? Ezt minek is kérdem!
Nagy rangba születni előny, de nem érdem.
Tudhatjátok rólam szeretett bajtársak,
Nem szokásom az, hogy távollevőt bántsak;

De oly követet kell nekünk választani:
Ki az igazságot ki meri mondani.
„Mondják ki tehát most, kik engem követnek
Hogy Szikvásyt tesszük jövőre követnek"

Helyes, éljen! ~~kiált~~ rázengé száz torok ezerszer
– A kis ember nem szólt bolondot ez egyszer –
De egy erős hang a terembe kiáltja:
Tiszaparton meggyult a Csali korcsmája!

A tüzoltók erre felugranak, futnak,
– ujra étvágyok lesz a míg oda jutnak –
Feri ténsur pedig szerkocsira[2] pattan;
Kezében az ostor siheg suhog, csattan;

Valamennyi eb van: sivalkodik, jajgat;
Déli álmot még a toronyőr sem alhat.
Fut az egész város gyalog és lóháton
Töri egymást a nép a tiszai gáton.

Kár pedig ugy futni: délibábot üznek;
mert a Csalicsárdán nyoma sincs a tüznek.
Hol van a gazember? ki őket rászedte:
Két tüzoltó rögtön keresni is kezdte.

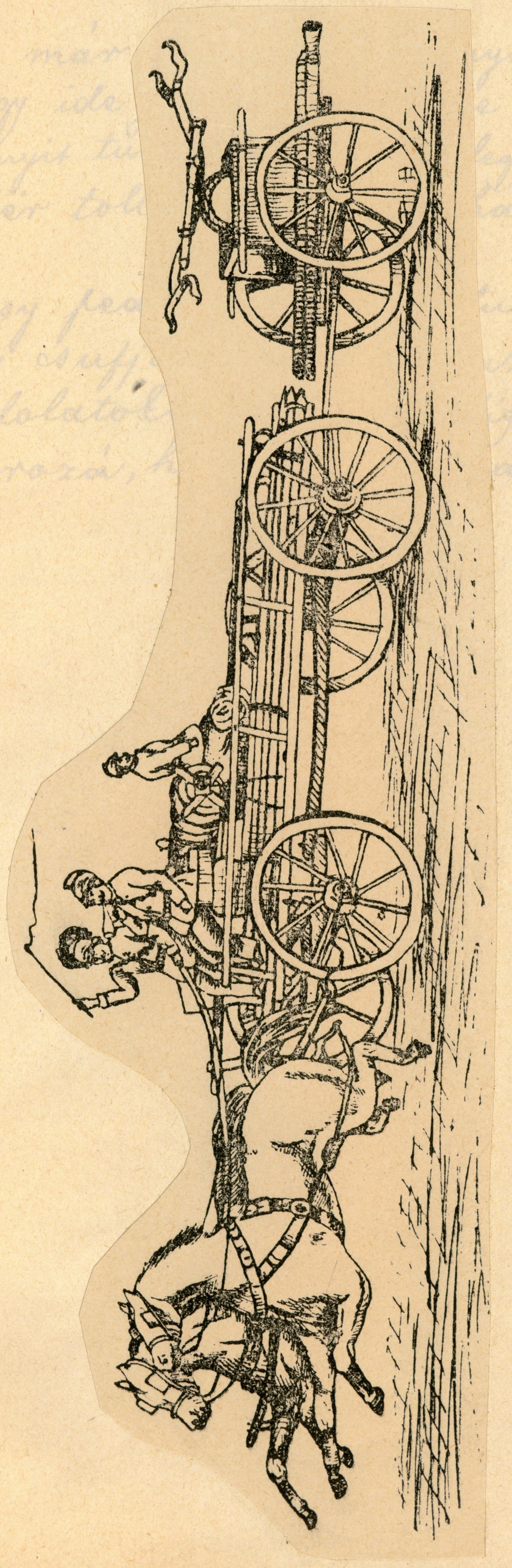

2. Szerkocsi, teljesen felszerelve.

Üthették már annak lába nyomát bottal,
Minthogy ide jöjjön, több esze volt sokkal.
Csak annyit tudtak meg róla – legyen bárki, –
Hogy fejér tollat hord s így habarékpárti.

Szikrásy pedig most nem tud hova lenni;
A város csufjára szégyell haza menni.
És gondolatokba addig addig mélyedt,
Elhatározá, hogy bevárja az éjet.

— —

II. Ének.

Ujkori hősök.

„Tudnak hat csendbiztost asztal alá inni;
„Elvök, hogy asszonynak soha nem kell hinni."

Elszéledt már a nép a tiszai tájról,
Mint az őszi levél ha lehullt az ágról.
Szikrásy pedig mint különben is szónok
Egy hordóra állván nyájasan így szólott:

Okosabban tennénk, ha haza se mennénk,
Tisza kies partján itt letelepednénk!
Mulassunk az Isten szabad ege alatt!
Vacsorára pedig ád a Tisza halat.

Úgy lett és kitettek egy X lábu asztalt
A mellé ült, a kit a gazda marasztalt,
Kit ide nem fértek: bársony leplőre
Jegenyefák alján dőltek pihenőre.

Távol azonban a poroszlai réten
Két lovas közelit a révfelé épen:
Nyalka Gyufás Béla s Daruváry Jóska,
– Összeillenek mint marhahus és sóska! –

Gyufás versfaragó. Maga is néhányat
összeírogatott „Borufy” név alatt;
Füzetének címe „Hajnali riadó”
Kár, hogy még nem akadt rá eddig kiadó!

Csendes buba merül a balladák felett
S szépnek tartja azt, mit érteni nem lehet,
Fejtegetésökben odáig ballagnak,
Hogy minden vers, miben gyilkolnak: ballada.

Mint író legtöbbet szerepel „nyilt térben"
Levén békéltető" számtalan affairben.
Hogy sok párbaja volt, innen az a gyanu,
Noha életében nem volt más, mint tanu;

Szinházban kuliszszák mögött foglal helyet,
Hol prima donnától kergeti a legyet;
Számukra titokban meglepetést forral;
Tetu pajtás minden szinészdirektorral;

Asztalán ott diszlik Petőfy és Arany,
Hölgyek közt azokból idézget untalan,
De szerelmi butól nem ejt soha könyet,
Mert ő nem szivet néz, hanem telekkönyvet.

Máskülönben Gyufás tüzoltóknak feje
– Én csak épen ezért bajlódom itt vele! –
Mint ilyent tisztelik annyira Poroszlón,
Hogy Moltkét se jobban, mikor ül porosz lón.

Daruváry nem falt annyi sok románcot,
Jobban kedveli ő a papépát s táncot.
És hogyha az égből tüzes eső esnék:
Nincsen muri a mely nélküle megesnék.

Házi mulatságon ő lejti a szólót
S rendeze sok négyest, mikor arról szó volt;
Nyáron csolnakázni ő viszi a nőket;
Télen szánkáztatja s leboritja őket;

Majd szőlőbe hivja víg szüretre, őszszel
S előttök egy fürtért összevesz a csőszszel;
Tavaszszal, ha nyilnak a réti virágok:
Az első ibolyát gomblyukában látod.

Mégis a jutalma ennyi buzgalmának
Az, hogy elnevezték „a nők bolondjának."
Pedig szó a mi szó, Jóska ügyes gavallér,
Senkise mondaná róla, hogy nem magyar.

Mondjak-e még többet hogy híven lefessem
E két modern ifjut, hogy nekik is tessem?
Könnyebb ólomgombot összelapitani,
Mint két ily jellemet kidomboritani!

Mindakettő gazdász, jártak Hohenheimba;
S tudják, hogy az ökröt nem kell fogni hámba;
Vegytant is tanulnak itthon hébekorba:
Ha savanyuvizet kell tölteni borba;

Tudnak hat csendbiztost asztal alá inni;
Elvök, hogy asszonynak soha nem kell hinni.
Nem is vesz egyikse soha hites társat,
Azt tartják: minek az? Elég, ha van másnak!

Ugrik is kurjant is jöttökre sok bajnok,
Mintha komédiás kiteszi a majmot
S az buta pofáját huzza vigyorgásra,
örül, hogy magához lel hasonló társra.

Gyufás, Daruváry leszállva a lóról
Mindjárt tudakoztak friss innivalóról;
Ökölle az asztal tetejére csapva:
Ütettek egy hordó sört is bort is csapra.

Ezalatt öt cigány a vályogvetőben
Érezvén a muri szagát levegőben:
Csecse Sándor élén, a ki vala kancsal,
Beköszöntének egy dupla úri marssal.

Nosza kilendülnek a zene hangjára
Daliás tüzoltók a Tisza partjára
S oly kecsesen dajsol szivattyus mászóval,
Hogy azt ki sem lehet fejezni már szóval!

Míg ifjak a síkon deli táncot járnak,
Addig az öregek tövében a nyárnak
Gyorsan üritgetik a nagy boros kancsót
Járja ugyancsak a Bruderivás, kan-csók!

Közöttük a gazda mosolyogva lépdel,
Örül, mint a gyerek, ha madárt fog léppel.
Majd helyére ülvén a nagy asztalfőre:
A sok jó adoma csakugy dült belőle!

Jobbról ült mellette barátja, az egri
Főparancsnok, ki a lányra bajszát pedri,
Hanem a sisakot mindig fején tartja,
Hogy a holdvilágot* meg ne lássák rajta;

Szegény! özvegy ő most keres vigasztalást,
-Isten tudom, hogy nem kap gégesorvadást!-
Tiz hete, hogy meghalt a hü oldalborda,
Kiért a sötét gyászt körme alatt hordja.

---

* Holdvilágnak szokták tréfásan nevezni a kopasz fejet.

Estől lejebb dőzsöl az igari kántor,
Kinek szivsebére a bor legjobb kámfor.
Mert keveset beszél, csak is ezért bölcs ő"
Ily természettudóst nem rázott még bölcső"!

Lelhelyét megmondja minden büdösköknek
S rátalál mint eb a nyulra, mit meglőnek;
Tud szivszomoritó bucsuztatót irni
S ő adja meg a jelt, hol kell azon sirni.?

Vele jött az erős tanitó Kötöry
A ki egy ujjával a bolhát megöli;
Kifelé áll most a szekere rudjával,
Mivel összeveszett otthon a papjával.

Zugolódnak reá a hivek is mivel
Leányos házaknál nem sokat vizitel
S tornára kapatja szegény embër fiát
Mintha nem nyüne az ugyis elég ruhát!

Asztal végén busult az őszfürtü Láda
— nem sok öröme volt neki sé fiába!—
Ez, mikor a jogot bevégezte Pesten:
Megakadt a szeme egy jánói testen

S mert a szerelemnek nagy vala az ára:
Egyre kérte a pénzt könyvekre, ruhára.
Szerette is a lány, fogdolta a sirig;
Kivált ha megsejté, hogy az erszény nyilik,

De a dolog nyitját felfedezvén Láda
Azt irta: nincs több pénz a láda fiába!*
Mondjam-e a többit? Szomoru történet!
Az ifju élete örömtelenné lett

S a csalódott lélek egy viharos éjben
Meglelte nyugalmát a Duna vizében.
Most a jó apának üres már a világ;
Iszik folyvást, orrán nyilik a borvirág.

A szép szolgabiró: Gyula a ki Dókus,*
Itt pattog vidáman, mint ágon a mókus.
A csárdásba olykor belekiált: hujh! hejh!
— Büszke lehet reá Sátoraljaujhely!—

Hát a lyukas báró ~~félszemü~~ kotolós ispánja
Nézzetek csak ~~dola~~ rája, a kankánt hogy járja!
Hogy rezeg, hogy hajlong! megnevetné a holt...
Pedig még az elébb semmi baja sé volt!

---
* Élőszemély.

Itt van Ujaradról a deli Ternájgó'*
– Erre már nincsen rím fejemben kóválygó! –
Patikus ő, de nem csak a legyet veszti;
Szivét hazájának romlása epeszti;

Oláht magyarosit és nemetet gyülöl;
Ékesen szólása mindenkit elbüvöl;
Nincsen olyan egylet, hogy tagja ne volna;
Jó tornász létére sohsem ült még lóra!

Tömlösyt – Pápáról – hagyom utoljára!
Büszke volt ez nagyon hatalmas karjára.
Összeroppantott egy poharat félkézzel,
Annál kevesebbre vitte dolgát ésszel;

Debrecenben tanult, ott volt bagolydiák;
Olvasta Kock Pált és írt sok paródiát,
Földrajzból legfeljebb tudja: hol van Boszton,
Elég az is, hiszen tanárnál volt koszton!

Mint kezdő ügyvédnek két pere volt épen
S abból az egyiket elveszté törvényen,
Másikat kón alól. De mert diplomája
Megmaradt: gazdagon nösülhetett rája.

---

* Élőszemély.

Nem messze ezektől, kerek asztal körül
Vedres Aladárral Kádas Géza örül.
Itt viccel a pisze Harangi – csabáról; –
Dercske is érzik a hagymaszagáról.

Nincsen megye, honnan nem jött volna követ
Tüzoltás ügyében mozgatni a követ.
Hejh sok eszme, szép szó szállt itt el a légbe,
Mint egy futó csillag örök semmiségbe.

Míg így telt az idő deli tánccal, dallal:
Nyugvóra tért a nap szétszórt aranyhajjal
S nem látta, a halak mint kerültek nyársra,
– Nem levén üres has alkalmas ivásra. –

Kövér potyka nyársra; kecsege bográcsra,
Mi azonnal felfőtt egy kavarintásra
S oly rangos vacsora telék ki belőle,
Hogy száját akárki nyalná vala tőle!

— · —

III. Ének.

A torna.

„Míg nem akadsz nőre, ki hiszi hogy vénül:
„Testi erő” bája addig el nem évül!”

"Nagy lett már a bortól a tüzoltók feje!
– Sok kis cinkemadár elfért volna bele. –
Ekkor szállt a gyepre Fikrásy mogorván,
Mint egy kukacféreg akkorát ugorván.

Uraim – így szólott – kezdődik a torna!
Szült-e anya olyant, ki velem kart tolna?
Avagy ujjat huzna? De nem akad ellen;
Pedig gyürüs ujját adja közép ellen.

Így kérkedett most a máskép szerény fiu,
De oly nagy erőre ki ne volna hiu?
Mikor a lányok is ha mulatnak vele,
Rá dalolják: „Nagy az én rózsám ereje!"

Majd a legényeit rendezi párjával
– S megered a torna iszonyu lármával; –
Nem hagy tüzoltók közt egyet is heverőt
A leggyengébbe is feltölti az erőt.

Ropognak az izmok, a mell feszül, tágul
Karjuk nagy erején az idegen bámul
S bár egymást legyőzni váltig igyekeznek:
Mégis az a legszebb, hogy össze se vesznek!

Emelik a zsákot, vékába megállván;
Lendít ki-ki csáklyát[3.] keresztül a vállán;
Nehéz tölgyfaszékből kettőt fognak össze,
Hogy szélylyel ne csusszék, kendőbe kötözve.

Egy csapat megszállja a „lifogó' állást" [4.]
S abban próbálgatja a gerendánjárást.
Egyensulyt tartani hejh nehéz most nekik
Nem is sikerül az, sok van ki leesik,

Fájáról igy potyog a megérett körte!
– Szerencse, hogy egy is nyakát ki nem törte. –
De mit nekik esés? törődnek is azzal,
Ha alattok a tér be van hintve gazzal.

Amott asztalvégen karhajlitás járja
S mindenik tesz olyat a mibe nincs párja.
Egyik erős karban, de legyőzik ujjban;
Van, ki foga hegyén nagy rudat tart sulyban.

Most arra fogadnak, hogy ki ugrik messzebb?
Ennél csak a fejszecsókolgatás[5.] lesz szebb!
És ha már villát[6.] is emelének, végre
Egymást huzogatják állva horogvégre [7.]

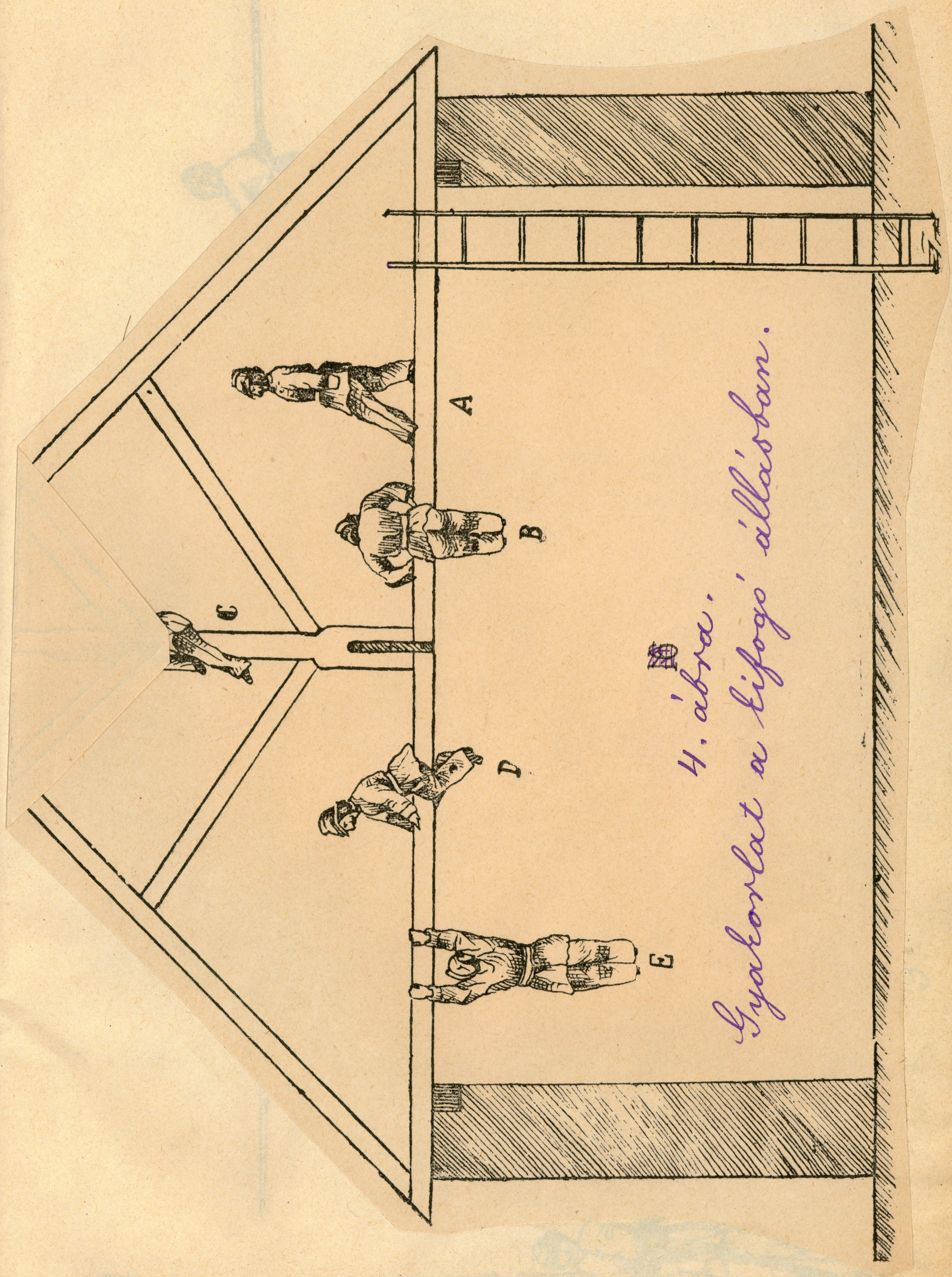

4. ábra.
Gyakorlat a „lifogó' állásban.

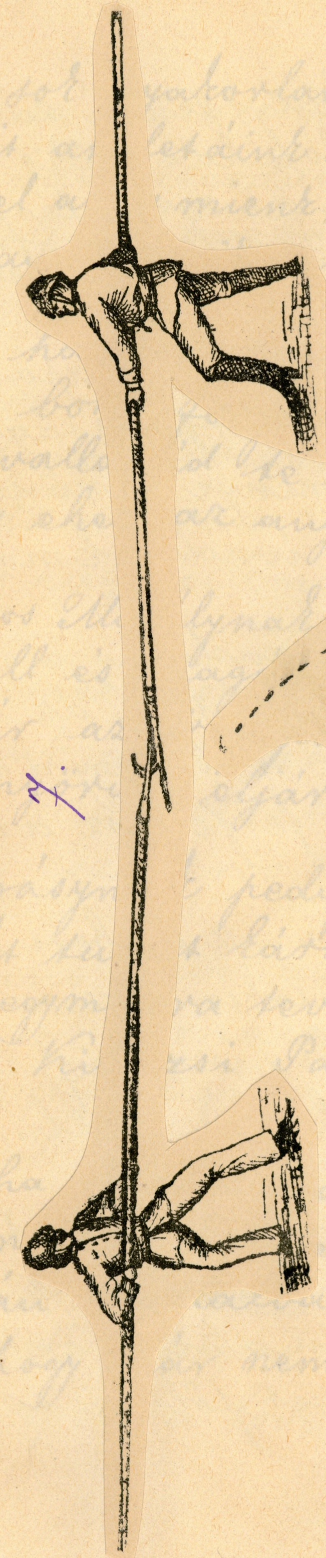
7.

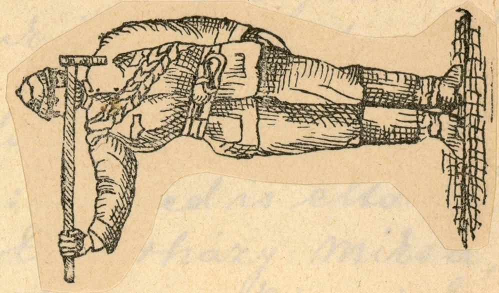
5.

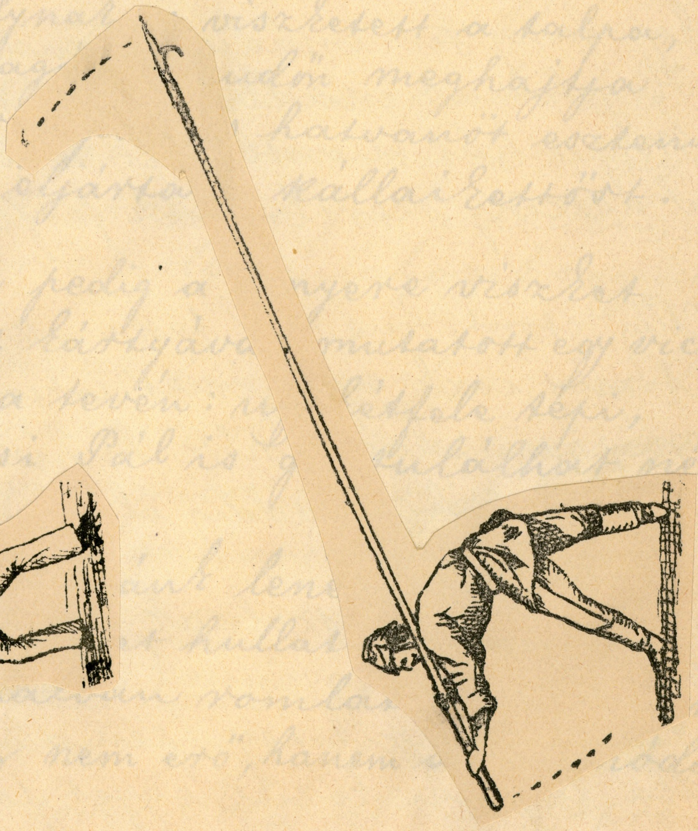
3.

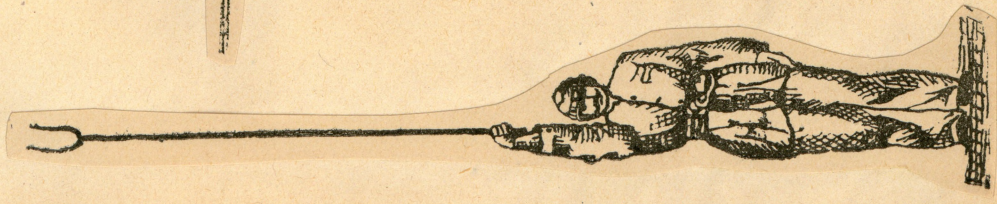
6.

Mily sok gyakorlata van a magyar népnek
A mit athletáink nem találnak szépnek,
Mivel az a mienk, mellőzik hidegen.
Jobban tetszik nekünk itt is az idegen!

Pedig ha Debrecen diákjait látnád
Nagy botot forgatni: szemed is eltátnád
S bevallanád te is Eszterházy Mirsa,
Hogy ehez az anglusfigura: kismiska!

Kormos Mihálynak is viszketett a talpa,
Előáll és magát illendőn meghajtja
S bár az öreg portás hatvanöt esztendős
Gyönyörün eljárta a kállai kettőst.

Szikrásynak pedig a tenyere viszket
S két tucat kártyával mutatott egy viccet,
Azt egymásra tevén: ugy kétfele tépi,
Hogy Kinizsi Pál is gratulálhat néki.

Hátha Árpád apánk lenézne egéből:
Tudom örömkönyet hullatna szeméből,
Látván viadalban romlatlan utódit,
Csakhogy már nem erő, hanem az ész hódít!

Szikrásy Ferenc is jobban tenné tán itt,
Ha a tornár helyett iskolákat állit?
Higyje ezt a gyáva, de ki egész férfi:
Annak ajkán ilyen gondolat nem fér ki!

Miből nyerne akkor a szerelem tápot?
Ha nem ápolgatnók a férfiasságot,
Ott, a hol nem erő eszménye a nőnek:
Képzelem mily csorvasz ivadékok nőnek!

Egy lány sem imádja agyadban a velőt,
Hogyha az inadban nem sejti az erőt,
Mig tehát divatból ki nem megy a kártya
S asszony szerelmének férfi lesz a tárgya;

Mig csont, hus, vér teszi az emberi testet,
A mig csak egy német lakja Pozsonyt, Pestet,
Mig nem akadsz nőre ki hiszi, hogy vénül:
Testi erő bája addig el nem évül!!

Mind ez okok szólnak a tornászat mellett
Mely ád az egyénnek széles vállat, mellet.
Tudja ezt Szitrásy, épen azért örül,
Ha legényi közül, egyet földhöz törül.

Most is ott áll hősünk örömteljes arccal,
Meg van elégedve - ugy látszik - a harccal.
Gondolja magában: mindez az én müvem!
Mivé is lett volna ez a nép nélkülem?

Korcsmában ivással töltené idejét,
Kártyázva: veszítné vagyonát erejét.
Annde a tornászat, mit beléjök oltott:
~~Nagy~~ nem hágy jellemükön ejteni szenyfoltot.

Óh nemes szenvedély, puha ifjak réme!
Nálunk de kevésnek vagy még te erénye!
Pedig ezer példát mutat fel a hellen,
Hogy csak erős testben lakozik nagy jellem.

Kaszinó, kávéház hemzseg ifju népsől,
Mig sok tornacsarnok kong az ürességtől.
Kinevettek ugy-e, mikor ilyet irok?
Jobb is lesz, hazám, ha romlásodon sirok!

Tüzoltók azonban Tisza kies szélén
Nem busulnak a hon szebb napjai fényén.
Futás és birkózás járja köztük egyre,
most épen a kövér Póla állt a gyepre;

A ki midőn karján az inget felgyűrte:
Megtisztult a térség azonnal körülte,
mivel ismeretes roppant nagy ereje.
– Egyedül Szikrásy mérkőzhetik vele. –

Nagyot kurjant Póka vad stentori hangján:
A ki mer birkozni, jöjjön ide, hadd lám!
Ha csak sárkánytejjel nem nevelte anyja
Engem meg nem gyaláz, nincs földnek oly lanja!

Sugár fodrászlegény erre csak elbámul
S előáll hogy a szuszt kinyomja Pókábul.
Fodrász legény, mondom, kinek neve orlik,
Ökle ütésétől a kő is elporlik.

Már össze is álltak, állat vetve vállnak,
mint szélmalom szárnya, akként kalimpálnak;
Majd a lélegzéstől mindenik orrlika
Kidagad, ugy fujnak, mint a kivert bika;

Nyög a föld alattok, merre lábok dobban;
A derekok roppan; fejök összekoppan.
De a nép kiáltoz: szoritsd Póka jobban!
Reped a nadrág is, vélnéd, tele rottyan. . . . .

Végre a birkózást meguná a borbély
S mondá, hol erő nem, győzzön ott a fortély!
Lábával keresztet vet vala Pókának,
Mire mindaketten a földre bukának.

S tán hempergnének ma is egymás testén
Elválhatatlanul, mint kullancs a kecskén
Ha bele nem esnek a Tisza vizébe.
Igy gurul a tele hordó is pincébe!

Kimászván pedig a vizből is nagy bajjal:
Jönek a társakhoz. taps közt diadallal.
Majd elvonulnak a bokrok rejtekébe
S szárítják magokat Ádám kosztümébe.

Most keménybirokra Kova Péter állt ki,
– Termetéből vélnéd, földhöz üti bárki –
Ellene lovalták csárdás fiát Jajlit
De erről csakhamar letépte a lajbit;

mire ez rivóra fodorítván száját:
Kivánta készpénzben a sérelem árát.
Erre Kova ismét lenyomta a fűre.
Csárdás fia Jajli, hajh igy esett plüre!

Keservében aztán cigány elé álla
„Verjen meg az Isten engem!" a nótája;
Verjen meg ezerszer! gondolta magába
Ha egy lyukas krajcárt vet is a bandába;

Hanem azért a hurt füléhez kell tenni
Mert ha nem, hátra szól: kezdek komisz lenni!
Literes előtte, a kezibe fokos.
Lássák, hogy mulat a magyar közbirtokos!(?)

— . —

IV. Ének.

Az első szerelem.

„Megtesz vele mindent, hogy életre hijja,
megsebezé szivét Ámor tüzes ijja."

Hadd mulasson Jajli! ha pezseg a vére;
Mi pedig ügyeljünk Szikrásy léptére,
Ki hogy csilapodni érezze mámorát
Elhagyja titkon a tüzoltók táborát.

Gondolá, a torna nem ér hamar véget
És a Tiszapartján egy csolnakba lépett.
Sisakját[8] és övjét[9] leteve a partra;
Ugy evezett könnyen révház fele tartva

Csendes a viz tükre, szép holdas az éjjel;
Virágillat terjed a vidéken szélylyel;
Kétfelöl a parton erdő sötét árnya,
Megmegcsattan benne szálló madár szárnya.

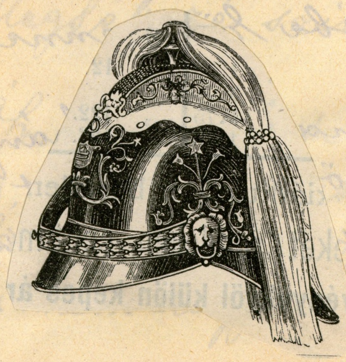

8.

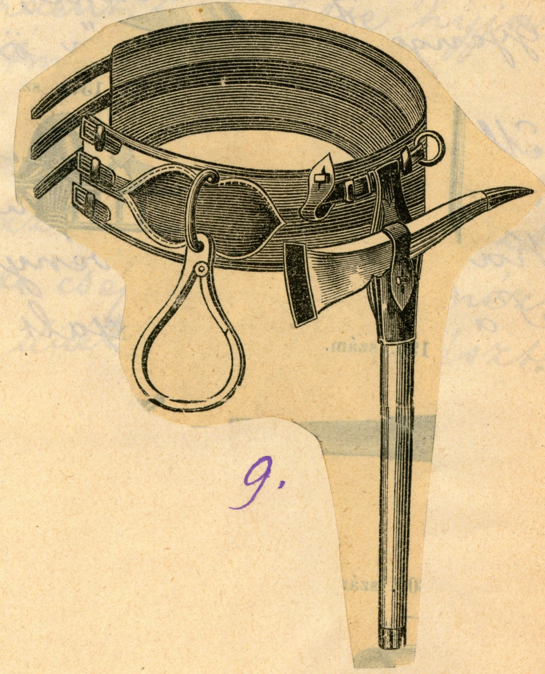

9.

Míg itt szelíd szellő enyeleg a lombon:
Nagy veszedelem van a tiszai kompon.
Örvényi birónak, ki most jöve Pestről:
Tiszába ugrott a lova szekerestől.

A kocsin rajta ült a biró szép lánya
S elsodorta szegényt a folyó vad árja;
A lovat megmenték, de a lány oda van!
Révészek sokáig keresik hasztalan.

Atyja pedig sirván az egeket kéri
S nagy vagyona felét oda is igéri
Annak, ki megmenti lelke, szeme fényét
Egyetlen leányát, agg napja reményét.

Az erdő széléből ez alatt egy csónak
Tört ki, hallatára az atyai szónak.
Szikrásy ült benne, de más ki is lenne?
Gyenge lélekvesztőn örvénybe ki menne?!

Most veté fel a víz harmadszor a leányt
S Szikrásy meglátván kisötétlő haját:
Karjával az örvényt gyorsan kettészeli
S a haldokló angyalt csolnakba emeli.

Révháztól nem messze csak egy hajitásra
Állt egy terebélyes illatozó hársfa;
Korhadozó kis pad pázsitos tövében
Oda vivé a lányt Szikrásy ölében.

Ott feküdt Zsófika szerteomolt hajjal;
Gyenge pir az arcán, mint a kelő hajnal;
Válla, mint hódarab, mi hegyek közt marad,
Festő nem fest ilyet se szobrász nem farag!

Kebelét a hársfa behinti virággal;
Arcára süt a hold tündéri világgal.
Majd a midőn meglőn tágitva ruhája:
Csak akkor tünt még ki teste egész bája.

Szikrásy elámult ily pazar szépségen,
—Milyen nem lehet több földön, csak az égen—
S megtesz vele mindent, hogy életre hijja;
Megsebezé szivét Ámor tüzes ijja.

Óh szerelem, te ki megzavarsz sok szín-észt!
És összeragasztod az elhasadt szivrészt;
Eltünt poharába te csepegtetsz szinmézt
És nem hagyod el a diákból lett szinészt!

Meghajlik szódra a legerősebb férfi,
Hős lesz a gyávából, ha reményt adsz néki.
Lám a parancsnok is, ki oly merész tűznél:
Elpirul és reszket most egy deli szűznél!

Nem az én előttem a tiszta szerelem
mit megszokás nevel, bár ezt is tisztelem.
De az, mi villámként születik, gyujt, éget:
Ilyen kormányozza a nagy mindenséget!

Szikrásy Ferencz is villámütést érzett
Mikor Pernye Zsófi szép arcára nézett
S nem tudva legyőzni szivében a delejt,
Mámora hevében illemet is felejt:

A lány ajkát, szemét mohón csókolgatja
S erős keblében szeliden ringatja;
Átfogta nyakát és a pici lábakat,
Melyre a fodros ing csábosan rátapadt.

Feleszmélvén pedig Zsófika sok csókra,
Rózsalevél-ajkát megnyitá ily szókra:
Köszönöm uram, hogy megmenté életem,
Hálás leszek önhöz az egész életen!

Köszönöm, köszönöm! így rebegett a lány
Felhők távolából révedező hangján.
Majd a mint körülnéz, hirtelen megretten
Látva, hogy e helyen nincsenek, csak ketten.

Marassza e férfit? vagy távozni kérje?
E kérdés nehezül ártatlan lelkére.
Fáj az is ha elmegy, fáj az is, ha marad;
Szive így is, úgy is csak bánatot arat.

Nincs a mi segítse kínos lelki harcán
S szeme ott függ a hős nyilt, daliás arcán.
Itt áll most előtte — keze a kezében —
Az a kinek képét rég hordja szivében.

Egy éve látta őt Örvényfalu tornyán
Állni merészen az égő fedél ormán;
Villámok cikáztak büszke feje felett,
De ő tuldörögte a haragos eget.

Ha most kimondhatná, mit iránta érzett,
Hogy szive titokban mennyit epedt vérzett.
De ereje nincsen, csak ennyit tud vallni:
Óh miért nem hagyott engemet meghalni?

Ezalatt távolból léptek zaja hallott
S Szikrásy busuzván, csolnakba iramlott.
De meg nem hallották a társai tőle,
Hogy Pernye Zsófinak ő volt megmentője.

Vártak is rá nagyon mulató vendégi,
Hogy ily soká késett, bünül rovák néki.
De közibök lépvén eloszlott a harag
És összecsendültek a boros poharak:

Csak ekkor lett még nagy a kedvnek az ára:
Százast ragasztottak a cigány orrára.
Majd Szikrásy mindnek adott egy kézcsókot,
– Ilyen jó bolondra nem mindenütt leltek! –

De mit tehet róla, ha oly nagy a kedve,
Ilyenkor a jóság nem férhet el benne!
Huzta is a cigány hurja szakadtáig,
Vendég oszoltáig, hajnal hasadtáig.

Az üregiek is, mire hajnal támadt:
Fényes sisakjokhoz tüztek egy zöld ágat
S ugy mentek dalolva Katlanüreg felé,
A tiszai nagy gát csakugy rengett belé!

—— . ——

V. Ének.

Az örvényi tüzvész.

„De a gyenge leány a vad tömegbe lép:
Engemet, engemet öljetek meg elébb!“

Tiszaparti muri után két nap mulva:
Tüzet jeleznének a harangok ujra;
„A vidéken tüz van!” így hangzik a jelszó
S azonnal befogat jó Szikrásy Ferkó.

Felvágva megy a ló, – tüzoltóknál törvény –
Délfelé, hol égni látszik Tisza – Örvény.
A láng piros nyelve felnyaldos az égre;
Nagy füstje a napot befesti sötétre.

Kiabál a férfi az asszonynép jajgat
S veri a gyereket, mert jön ide bajnak?
Mikor a parancsnok a faluba ére
S vele válogatott tizenkét legénye.

Sirt a nép előtte, hogy a házát mentse,
– Még holta után is kövesse szerencse! –
De ő asszonyszóra a tüzbe nem indul,
Noha jó szivében rettenetes kín dul.

Teszi azt, a mit az oltószabály diktál
– Sok hájfejü vezér másképp tenne itt már! –
De im utját állja a falusi biró
Ki tisztes öreg már, noha munkabiró;

Rövid inge alól kipiroslott hasa,
Mint pöröly alól a kovács tüzes vasa.
És harcsabajuszán egy nagyot sodorván
Tüzoltók hadára így kiált mogorván:

Cifra zsandárokra nincs szükségem nékem;
Tud tüzet oltani nélkülök is népem,
Menjenek az urak kiki a dolgára,
Mert ha nem: kivisszük innen a határra!

Fellobbant erre a Szikrásy haragja
S ha tudná hogy meghal, mégis itt maradna,
Szétnyomná a bírót, mint egy ólomgombot
De erőt vesz magán és csak ennyit mondott:

Félre az utamból, mert a ki elállja:
Ráborul a sírnak örök éjszakája!
Lassabban egy kicsit! – pöfög Pernye Bálint –
Fegyverre szólitván a falu szolgáit

S mint erdei vadkan, mikor egyet böffen:
Hangjára az egész konda összeröffen,
Sógorság, komaság mind gyül vala mellé.
– Csak Isten eszöket jobban el ne venné! –

De mint a nagy égen, vihar alkalmával
Fejér galamb száll a sötét felhőn által:
Tüzoltók közé is ugy repült egy galamb.
E nélkül gyászossá válhatik e kaland!

Pernye Bálint uram szép hajadon lánya:
Rimánkodva borult az atyja nyakába,
Hogy ne ellenezze a tüzoltók dolgát,
Hisz azok a tüzet sokkal jobban oltják!

Hát téged is igy kell ellenimmel látnom?
El a szemem elől! nem vagy többé lányom!
S már akkor a méreg ugy erőt vett rajta,
Hogy tulajdon nyelvét majd ketté harapta.

A parasztok pedig ököljük szoritgatják
S tán a tüzoltókat el is abajgatnák?
De a gyenge leány a vad tömegbe lép:
„Engemet, engemet öljetek meg elébb!"

Így szólt és a mint a parancsnokra nézett
Nem lehet leirni a mit akkor érzett,
Mintha egy egész hegy szakadna szivére:
Megtörve hanyatlott a hős kebelére.

Az pedig a leánykát fölvevé karjára
S gyenge csókot nyomott forró homlokára,
Majd hogy csilapodjék szívverése, láza:
Az alélt virágot bevitte egy házba.

Megrökönyödött a nép erre és oszlott
Szikrásy pedig most parancsokat osztott:
„Nép a szivattyúhoz; legényim elöre!
Pacsmaggal[10] a kézben rohanni tetöre!

A vízszállító gép[11] Tiszaparton álljon!
Három vízipuskát[12] pazarul tápláljon.
S hogy vele a vizet könnyebb legyen merni:
Rostát[13] a tömlőre nem kell ma tekerni!"

Ő pedig mint legfőbb a sugárcsőt[13] tartja
S az égő házak közt ügyesen forgatja.
Nem is égett le több, csak a szélső házsor
– Dicsérik és áldják érte ma is százszor! –

~~De mint hajdan Csóri fő"~~
De egyszer a szájcső[14] sehogyse szuperál,
Bedugul és szortyog most kilő, majd eláll.
Vizsgálja Jerkó a szoporkát és látja
Mint tolul azon ki békák feje, lába

13.

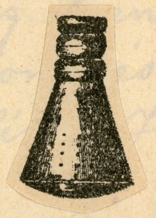

16.

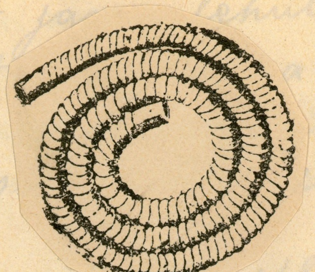

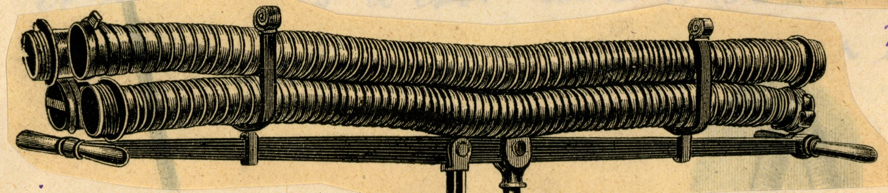

17.

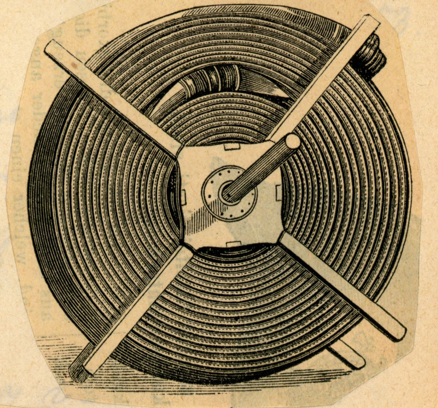

15.

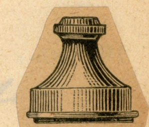

10.

11.

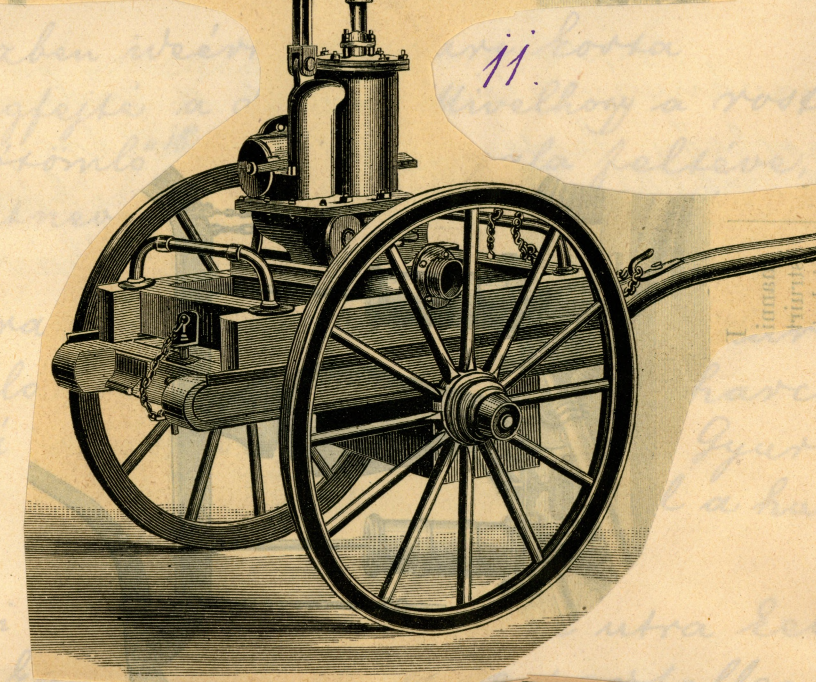

14.

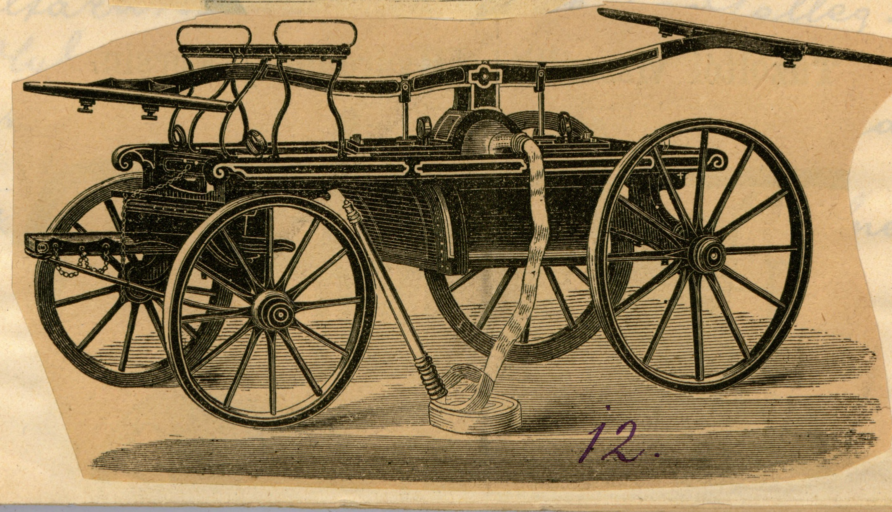

12.

S légi táncot járva lehullnak a tűzre.
Még ilyent sem értem, a radnai szűzre!
Mond és a sugárcsőt a fölre levágja
Híres Józsa Gyuri vitéz unokája.

A nép pedig a csőt dehogy veszi kézbe!
Csak remeg és bámul senkise kap észbe.

E közben ideért az igari korta
S megfejté a dolgot: „Mivelhogy a rosta
Szívótömlő"[16] végén nem vala feltéve,
Fenntnevezett békák igy jutának gépbe."

A parancsnok vallván ilyetén kudarcot:
A dúló elemmel nem folytata harcot,
Hívá segédtisztjét vitéz Acél Gyurkát,[17]
Hogy szedesse össze azonnal a hurkát.*

A mi megtörténvén, hősök utra kelnek
Eltakará őket támadó porfelleg.
Olykor egy-egy sisak taraja még látszott
A mint a hunyó nap sugarában játszott.

---

* Hurka: a nyomótömlőnek népies elnevezése.

Csak a tűzoltóknak nem vala ma kedve!
Ugy ültek a kocsin, mint láncon a medve.
Parancsnokuk őket hogy megvígasztalja
Baszbariton hangján rágyujta e dalra:

„Történt kutyavásár Budavárban régen;
Sárkányt is huztak ki a csörmői réten;
Egy asszony megette férjét Madarason;
Láttak a borbélyt is repülni szarvason;

Dévaványán ittak nagyot a gödényre;
Somorkeöy festé a haját szőkére;
Sok iskolás fogott verebet vékával:
De tüzet még senki nem oltott békával!!"

—— · ——

VI. Ének.

A megtért bűnösök.

„Hozzád köt a hála. Engedd hogy szeressünk!
Arcképedért jöttünk, hogy olajba fessünk!"

Örvényfalu tornyán tízet vert az óra,
Ember állat régen elment nyugovóra.
Csak a falu-szélen ég világ egy házban
Ott fekszik a biró szép leánya, lázban.

Tudja az a leány mennyire szeretem!
Ismeri is már a heves természetem;
nagy beteg, hogy nem jön, megyek én hát érte,
Bár a világ előtt ma nagyon megsérte.

Így töpreng a biró S lányát haza hozta
Ez még akkor is csak Ferkót kiáltozta.
Szomoru mit Zsófi betegen kivallott,
Apjának minden szó szivébe nyilalott.

Azt szereti lánya egész szenvedélylyel,
Kit ő eddig gyűlölt, mint napot az éjjel.
Gyűlölte, de most már Szikrásynak híve,
Azt kivánja tőle gyermekének szive;

Nem csak a lány szive, de maga az érdem
Parancsolja, hogy megkövesse azt térden
Ki elleni közt is zavartalan észszel
Megvívta dicsően a harcot a vészszel.

Látta azt is, hogy az, kit Zsófika szeret
Nagy ur, ~~s parasztleányt~~ a kit lánya boldoggá nem tehet
Zsófi ugyan mivelt, hisz azért volt Pesten;
Gazdag is, de rangot nem ad ez még egy sem.

Óh ha lemondani volna erő benne:
„Nagy orvos az idő", mindent jóvá tenne!
De a szegény gyermek egyre busul itthon
Víg ugyan előttem, de könyezik titkon.

Egy ut van, mi talán e férfihez vezet?
Hogy ha eszméinek a harcosa leszek
S ha lesz e vidéken mindenütt tüzőrség:
Szikrásyt illesse azért a dicsőség!

Másnap Örvényfalu fiatalja, véne
A katlanüregi parancsnokhoz méne
Vevének magokra nyáron meleg mentét
És illedelemből fejök is megkenték.

Pernye Bálint vala a küldöttség feje
S hosszu beszédének ez volt a beleje:
„Nagyságos Patkósi Szikrásy Ferenc ur!
Mindnyájan barátid vagyunk mi ezentul;

Hozzád köt a hála; engedd, hogy szeressünk,
Arcképedért jöttünk, hogy olajba fessünk;
Dicső tetted hire köztünk örökre él,
Ki Örvényfalunak megmentője levél!"

Így szólván az arcát törülnie kellett
Mert hajáról a zsir csurgott füle mellett.
A parancsnok pedig meg volt hatva mélyen
S így felelt midőn már csilapult az „éljen":

Megbocsátok nektek, de azon ohajjal,
Hogy képemet senki ne fesse olajjal.
Ilyen füstös hussal, ó milyen az enyém:
Olaj helyett inkább ecetbe illeném!

E szóval a biró két kezét megfogá
És a megtért bünöst bajuszon csókolá
S vendégeit addig el se hagyá menni,
Míg meg nem ebédelt nála valamennyi.

Pernye Bálint uram végtelen jól mulat
Sohse látott ő még ilyen nyájas urat.
Tán Zsófira gondol? azért bán igy vele
És atyai szive reménynyel lett tele.

— · —

VII. Ének.

Pásztor-órák.

„Deli alakjával sok nőt hódita bár
De azok közt nem lett soha kakukkmadár!“

Mikor a küldöttség egyig haza szökött
Szikrásy azonnal betyárnak öltözött.
Cifra szűrt, bő inget ölte fel magára;
Darutollat tűzött pörge kalapjára;

Acélgombos mellény csillogott a mellén;
Csizmáján sarkantyu, mint az ezüst pengvén;
Rézfokosa nyelét kezbe szoritotta,
Kétszer hajlott bajszát megsodoritotta.

Így ment örvény felé, hogy meg ne ismerjék
S féltékeny legényet bántani ne merjék.
Esthajnali csillag most tünt fel az égen,
Jerkó is ott volt már a kis falu végen.

A biró nagy kertje Tiszapartra terült,
Hősünk az udvarba ezen által került.
Nyitva volt ablaka az egyszerü háznak,
Kihallatszott jól, hogy benne zongoráznak.

Gazdag biró lánya, zongorája mellett.
Szive fájdalmáról búsan énekelget.
Dala messzetéved a tiszai téren:
„A kit én szeretek, soha el nem érem!"

Dehogy nem! életem gyönyörü virága!
Jerkó ezt gondolván benyit a szobába.
Pernye Zsófi rögtön karjai közt terem
S oly édes volt nekik az első szerelem.

Jerkónak viszonya nem vala még nőkkel
Jobbára nagy város köreiben nőtt fel
S lelkét bizitván e körök romlottsága
Megfogadá: nem lép soha házasságra.

Szerelemben eddig csak azért volt részes
Mivel az a testnek javára szükséges.
Deli alakjával sok nőt hódita bár
De azok közt nem lett soha kakukmadár!

Zsófikát szerette nem csupán vérével
Hanem nagy lelkének egész erejével
S e leány ő benne nem embert imádda
De mint tüzoltó volt eszménye világa.

Sokszor találkoztak ők még holdas estén
Boldog jövőjöket reményekkel festvén.
Most is együtt ülnek egy nyárfa tövében,
Szikrásy ez este bucsuzni jött épen.

Bánatos a lányka, könye is kicsordul
És emléket kötöz nefelejts bokorbul.
A férfi szavait fü-fa visszhangozzák:
Szeretlek örökre! visszatérek hozzád!

Szeretlek örökre... De most el kell válnunk;
Kétes, de dicső harc előnapján állunk.
Győzzön bár vagy bukjék, mit védek, az eszme:
Rád nézve nem leszek soha sem elveszve!

Míg Zsófika szíve szerelemtől áradt:
Apja, - szegény - addig szüntelenül fáradt.
Községi tüzőrség alakult Örvényen
S ennek mintájára az egész környéken.

A biró, mikor csak ideje engedte:
A szomszéd falukat sorra tekintette;
Ajánlott oltószert, viszonyokhoz valót;
Tüzoltótagok közt jutalmazá a jót.

S kik oltószert venni fösvények vagy lusták:
Azoknak ő maga szerez vizipuskát.
Nézi a csapatot, hogy válik, sömörül
És a haladáson jó lelke ugy örül.

De még vidámabb lett otthon, midőn látja,
Hogy leányát többé szerelem nem bántja.
Orvosságot vett az s megszűnt a betegség.
Most már az egész baj, csupán csak: gyerekség!

——.——

VIII. Ének.

A díszgyakorlat.

„Nem hagyá csüggedni őket a nagy eszme:
Rendszeres tűzoltást terjeszteni messze.“

Minden évben egyszer, Kisasszony havában
Esik a szent-bucsu Katlanüregvárban.
Sok nép lepi akkor el az utcák terét;
Este pedig bál van, husz vas az ánterét.

Üregi tüzoltók rég vártak e napra:
Hogy összegyüljenek díszes gyakorlatra.
Most lesz jó alkalom mutatni a népnek,
Hogy az „egy”-re mindig ballábokkal lépnek.

Edzék is magokat nappal ugy, mint éjjel,
Hogy jó hirök menjen a vidékre széjjel.
Volt a ki napokig nem evett, csak levet,
Hogy szük ne legyen a ruhája, ha nevet.

Nem hagyá csüggedni őket a nagy eszme:
Rendszeres tüzoltást terjeszteni messze.
Kifut a kovász is fazékból, ha erjed,
Minden jó csak ugy jó, hogy ha el is terjed!

Szikrásy Ferkó sem aluszik most délig:
Köszörülteti a mászó balták élit;
Járatja legényit négyes ötös sorral;
Vérőket izgatja egri vörös borral.

Ismeri ő már az emberek gyengéjét,
Azért is méreggel nem öli epéjét.
Tűzoltók buzgalmát borral viszonozza.
Ez a mágnes, a mi őket összehozza!

Üreg alatt van egy nádfedelű csárda:
Odajár Szikrásy, de nem mulatságba;
Felül holdas estén az ól tetejére,
S ujjával terveket rajzol tenyerére.

Retteneses komoly arcot ölt magára,
Mint pap, ha misézni lép fel az oltárra;
Izzad az üstöke, fő az agyveleje.
Attól lehet félni, hogy elsül a feje!

Kormos Mihály itt is vele vala mindég,
Dolgozik erősen, felgyürve az ingét.
Míg ura a terven busult, fejét rázta:
Addig az öreg az óltövét tisztázta.

Faláról a csárdát így nevezték „Rókás"
A vegyész volt benne Pápaszemes Jónás.
Csárda e disznevet csak azóta nyeré
Mióta tűzoltók járnak inni belé.

A gyakorlat napján dagadó kis zászlók
Lobogtak az ólon, el messze kilátszók:
Veres, egyik végén jelenté a tüzet
Ott lesz leghevesebb már ma az ütközet!

Másik végén erős szelet mutat a kék,
— Hogy ez feltámadjon, no hiszen csak az kék! —
Gyászszal van bevonva a széles ólajtó,
Hogy benn sok marha van, kifutni óhajtó;

Fehér jelent utat, mely a vizhez vezet,
Több szint tűzoltóknál nem fest a képzelet.
De mert titoktartó ember nagyis ritka,
Elmondom, miben állt a Szikrásy titka:

„Képzeljük, hogy égne az ól egyik vége!
Akkor a tűzoltók főkötelessége
Az égő részt hagyni s környezetét védni."
— Kár, hogy ilyen szabályt nem tanultunk még mi! —

Így esett meg az, hogy a gyakorlat alatt
Az ól egyik vége locsolatlan maradt;
Pedig ha egészen éri azt locsolás,
Nem hiusult volna meg a kortesfogás!

Mert hogy e gyakorlat fogás volt, nem egyéb:
Az utcán is régen csipegte a veréb.
Szikrásy gondolá: kell, hogy ismerjenek,
Követválasztáskor így több igent nyerek!

Im - már a vendégek a csárdához gyülnek,
— Áll a gyerek s férfi, csupán a nők ülnek —
Távolból megcsillan Szikrásy dandára,
Lépkednek hetykén a Rákócy marsára.

Közeleg a csapat, kibontott zászlóval
Negyvenöt szivattyus huszonkét mászóval*
Elöl a parancsnok, nagy fejét felvágva,
Nem nézne most földre, akármibe hágna!

A díszmenet végén jön az öreg Kormos
— Sziverősitőül egy akó bort tol most —
Az öreg is magát kinyalta igazán:
Sisak volt a fején, balta az oldalán.

Neheztelt is azért szörnyen az urára
Hogy báránybekecset nem vehet magára.
Ugy mond: e sisakkal milyen csuffá tőnek,
Elmehetnék benne madárijesztőnek!

---

* Tüzoltó egyletekben a müködő tagok $\frac{2}{3}$ da szivattyus; $\frac{1}{3}$ da pedig mászó.

Harsognak a kürtök, pönög a cimbalom.
Benn van már Szikrásy hada az udvaron
Ugy mozognak körbe, miként a cirkalom.
Jaj annak, ki téveszt, nincs neki irgalom!

Szikrásy pedig mint legkiválóbb ponton:
Sátorát felüté egy nagy szemétdombon.
Ócska meszelővel onnan mutat irányt;
Hol a kezével int, hol nagyokat kiált;

A rézsipon dudál; lába toporzikál.
Így tesz a kakas ha jércék közt kurizál!
S mint hajlik szavára sok dalias alak!
— Válogatott ez mind, nincsen köztük salak; —

Villám ég szemökben, villa van kezökben;
Rettenetes harcot forgatnak eszökben.
Reszkess vén épület! ha ezek rád törnek
Az élők sorából rögtön kitörölnek;

Döngetik a létrát, vetnek kötélt, horgost;!?
Majd agyonütötte a vasmacska Kormost!
Ha sisak nincs fején, a kétágu remény
Szellőző lyukat vág a feje tetején.

Egy erős rohammal az ól tetejére
Ere a parancsnok huszonkét legénye.
Kapaszkodtak, csusztak, olykor le is estek.
Így csüng a pióca beteg ember testén!

A kéményen állott csövezető Póka,
– Kövér, puffadt arcu, mint egy borjufóka –
Olykor félretartja a vízszóró csövet
S oda puskáz, a hol legsürübb a tömeg.

Mondanom sem kell, hogy a mutatvány tetszett.
Tapsolt a közönség, de most jön a legszebb!:
Kilép a fényképész, hogy megörökitse
E szép jelenetet s majd többszörösitse.

De midőn a géppel tüzoltókra céloz:
Egy kovácslegény, ki ottan karaxéroz
Épen akkor futott keresztül a téren,
mikor a fényképész ezt mondta, hogy „kérem!"

És a kovácslegény piszkos cifferblattja
Ragadt az ezüsttel bevont üveglapra.
Próbálják másodszor, de ez se sikerül,
Mert tüzoltók arca mosolyra kiderül,

Valaki feléjök hajitott egy laptát
A mitől mindnyájan fejöket elkapták.
Hiába kiabált Szikrásy, hogy kaptár!
Vigyorgó arcukat már a képen hagyták.

Erre a fényképész kezdett dühös lenni,
Praeparál; harmadszor fog még próbát tenni.
Szikrásy is hátra fordul haragoson:
A ki egyet moccan, rögtön megtaposom!

Mikor e műtétnek sikerrel vége lesz
Akkor veszik észre, hogy lángol az eresz,
Innen a tüz gyorsan felhat a tetőre,
Alig volt idejök megfutni előle.

Hogy esett, hogy csuszott ki hasra, ki orra;
Bezzeg nem ügyelt most egyik se a sorra.
A segédtiszt pedig vitéz Acél Gyurka:
magát ijedtében a nád alá furta.

Pedig nem egy látta, hogy füstölt az eresz,
De nem merte szólani, hogy csunya képe lesz.
Kelő tüzet lehet kézzel is elverni,
De ők sajnálták a keztyüt bekeverni!

Bámul a közönség s halgat mint egy néma
Azt hiszi, hogy ez mind kiszámitott tréfa.
Pedig dehogy tréfa! az egész ól lángban;
Víz pedig már nincsen se kutba se kádban.

Egyedül Szikrásy nem veszti el eszét,
Küldé a városba legényit szerteszét;
Bassbariton hangján nagyokat kurjantott
Hogy hozzanak rögtön vízzel teli lajtot! 19.

Egy a harangozót keresi hiában,
Dinyét szedni van az öreg pap tagjában.
Míg haza jött, addig az ól le is égett.
Díszgyakorlat nem ért sehol ily bus véget!

—.—

18.

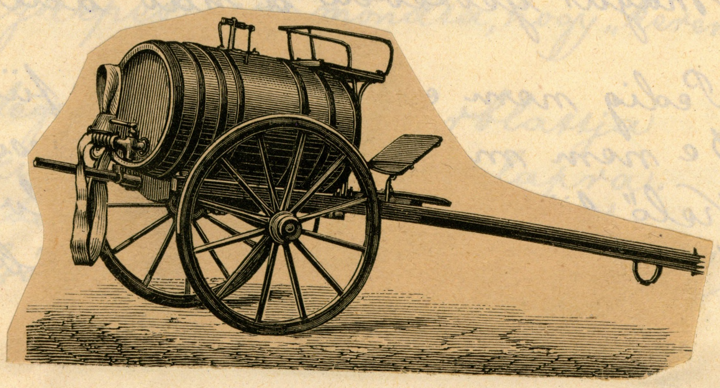

19.

IX. Ének.

A párbaj.

„Elitélni való szivünkben a harag
"De a párbaj mindig nemes eszköz marad!

Mint kanpulyka, melyet ingerel a gyerek
Felberzeli farkát s a nyaka megmered:
Szikrásy Ferencet ugy ette a méreg;
Homloka redös lett, mint a füzfa-kéreg.

Másnap, még alig hogy felderült a reggel:
Sok tüzoltó tisztet maga elé rendel,
De egy se tudá a sok aranyhajtókás,
Hogy mitöl gyuladt meg alattok a Kókás?

Most Szikrásy futárt küldé Poroszlóra,
Gyufást, Daruváryt hivatta egy szóra.
Mert eszében most már az a gyanu forog
Hogy Havastól eredt ez a csufos dolog.

Ehez küldé Ferkó segédit Vizvárra
Hogy provokálják azt életre halálra.
Mert törvény itt neki nem ad igazságot,
Csak vér moshatja le róla a csufságot.

Mint gyujtogatónak emlegetik nevét
– Ő ki a közügyért odadná életét! –
És védeni magát nincs az ellen fegyver
Felteszik azt róla, mivel tréfás ember.

Mikor Havas Ernő segédeket láta:
Ijedtében szinte borsódzott a háta
S hogy ne nézzenek rá azok haragosan,
Tokajit és pezsgőt hozat hamarosan.

De Daruváry és Gyufás remény gyerek
Ilyen komoly ügyben szép szót nem értenek.
Egyiksem azért jött, hogy itt egyék, igyék
Hanem hogy a választ rögtön visszavigyék.

Ez az ügy elbusit uraim, megvallom!
Mert a csárdaégést először most hallom.
Elégtételt tehát azért nem is adok.
Különben Ferinek jó barátja vagyok;

A barátság mindig szent vala előttem
Noha már pisztolylyal sok felem meglöttem
S ha talán most karddal dülne el a kocka:
Megmutatom ugy is, hogy karom nem bodzfa!

Szikrásy nevette e hencegő választ
És Havashoz ujra segédeket fáraszt.
Üzente, hogy a csinyt ha nem is ő tette
De az ő párthive s feleljen érette!

S ha az elégtételt neki meg nem adja
Nevét meghurcolja minden napi lapba;
Elmondja gyávának és gyujtogatónak
Türve a börtönt is, mit azért várónak.

Szikrásy hive volt a párbajnak nagyon,
— Bár ő soha nem lőtt, nem szurt senkit agyon. —
Ügyesen kezelte a pisztolyt és kardot,
Ezért a hencegő tőle mindig tartott.

Hogy ő mért kihíjjon? arra nem vala ok
Mivel őt nem vonzák zsiros hivatalok;
Sem szerelmes nem volt, mint virágba lepke;
Boldogságát lelke, más örömén lelte.

De hitványnak tartá mindig az oly férfit,
Ki biróhoz fut, ha becsületét sértik.
Szerinte a törvény: háló, melynek lyukán:
Sok álnok és buja kifér egymásután.

Óh mennyi vigasz van ez egy gondolatban,
Hogy a bün nem marad soha boszulatlan.
Igaz, hogy a golyó nem mindig gazt talál,
De igaz ügy mellett dicső lesz a halál!

Hol van egyenlőség hivebben lefestve?:
Ott a hol nyers erő tör a gyenge testre?
Mikor a megsértett botra kap és megver?
Párbajban legalább egyenlő a fegyver!

Itt nyilvánul szépen a férfi erénye:
Bátorság, ügyesség nőknek az eszménye;
Kikbe rejlik minden tetteink rugója.
Álló csillag a nő, férfi a bolygója!

~~Itt ny~~
Ne a párbaj felett törjetek hát pálcát
Ti, kik arról írtok annyi üres „Tárcát."
Elitélni való szivünkben a harag,
De a párbaj mindig nemes eszköz marad!!

Szegény Havas Ernő! neki nincs epéje,
Mégis bajba jutott nagy uri személye.
Melyből menekülni -látva- hogy nem lehet:
Választa sorára: fegyvert, időt, helyet.

Elhatározták, hogy másnap viradóra:
Pisztolylyal indulnak a találkozóra.
De az ember tervez és az Isten végez,
Mig az is meglenne, sok megy addig véghez.

Szikrásy Ferenc az ezt követő este:
Szemével az álmot hiába kereste.
Dühe csilapodván, lelke vigasztalan,
Mert látja, hogy tette, milyen igaztalan.

Hisz ha igazságos akart volna lenni:
A kórásba kellett volna elébb menni!
Ottan talált volna kivezető nyomra,
Most szivét az önvád már hiába nyomja!

Ma már a párbajtól késő visszalépni!
Gyávaságnak rónά ezt a világ néki.
Pedig készebb volna meghalni ezerszer
Mint hitvány-gyávának látszani is egyszer.

S a mint így vivódik nagy lelke magában:
Egy eszme villant meg a gondolatában,
Kimegy a küzdtérre, megállja a helyét,
De nem puskantja le ártatlan ellenét.

Bevárja mig az lő s ha golyója talál
Őt a bünöst éri a keresett halál.
Ha pedig Havas nem sebesitené meg:
Tulajdon pisztolyát elsüti az égnek.

Végre, míg töprengett, felderült a hajnal
S előállt a hintó „kereplő” robajjal.
Benne fütyörészett Gyufás, Daruváry;
Szikrásy sem hagyott maga után várni.

S már a négyes fogat országuton halad;
Árokparti akác visszafelé szalad.
A hely egy kis erdő volt a Rókás mellett,
A hol vívóknak találkozni kellett.

Hőseink bejárták a harmatos erdőt,
De nyomot sem leltek, nemhogy Havas Ernőt!
Mikor a türésből sokára kifogytak,
Havas megbízotti egy levelet hoztak.

Rövid volt a levél, az volt az egészbe,
Hogy írója elment egy uj világrészbe
Ő a ~~[illegible]~~ jelöltségről im ezennel lemond.
Hogy megverekedjék: annyira nem bolond!

Havas eltünése nagyon sokat ártott,
Majd semmivé tette a Habarékpártot.
Most innen sok átment Szikrásy részére,
Független tüzoltók roppant örömére.

De nem esett össze ezzel a Habarék;
Sőt még hevesebben küzd a kis maradék.
Pénze, bora lévén, csak e tervet főzi:
A „gyujtogatókat” hogy tudja legyőzni!

Már csak két nap vala a választás előtt,
mégis felléptették Kantaváry Benőt.
Kóros férfi volt ez, feje lágya benőtt;
Érdeme az, hogy sok ügyes vívót lelőtt.

Így, mikor elérték a választásnapot:
Szikrásy többséget csak öt szóval kapott.
Semmi kétség tehát, ha Havas itt marad:
A tüzoltók felett nagy diadalt arat;

Könnyen megválasztják követnek a dőrét,
Hogy ha nem féltette volna ugy a bőrét.
Hiába! a víz is sistereg a mészszel,
Bátorság sem mindig fér össze az észszel!

Szikrásy, a mint a győzelmet megnyeré:
Sürgönyzött az ország minden tája felé.
Örültek e hírre a tüzoltó társak
Mint napraforgó a hajnalhasadásnak.

Vizvárról pedig hogy megérkezett haza:
Pakolj öreg Kormos! ez volt első szava.
Pakolj, mivel holnap Budapestre megyünk,
Tüzoltók fejére hirvirágot szedünk.

Ekkor veszi észre, hogy egy pandur várta,
Ki igy köszönté őt megállva kaptárba:
„Tiszteli a ténsurat Pápaszemes Jónás;
Könnyebbségire lesz lelkinek e gyónás,

Általam üzentet, mivel ő nem csacska,
Hogy az ólégésnek oka egy kanmacska.
Ugyanis a mint a gyakorlat kezdődött
Ez állat a katlanüregbe rejtődzött.

De midőn dübörgött ténsuram dandára:
Megijedt szegény, a trombita hangjára.
S a pernyében szén is ragadván farkára:
Kinjában fel~~szaladt~~ illant az ólnak padjára.

Jónás, ki ezt látta; a tüz okát tudta
– Nem is vala eddig ágyába se nyugta. –
De elébb a dolgot nem merte közölni
Hallván, hogy a ténsur embert akar ölni!!"

Jól van! – mond Szikrásy – elmehetsz barátom!
Jónás halgatását neki megbocsátom.
S igy kacag magában, hogy elment a pandur:
„Macska miatt párbaj! s mi több, az is: kandur!!

—.—

X. Ének.

Az országházi beszéd.

Én láttam az anyát lángok között állni,
Gyermekével karján tötét szénné válni!"

Száll az idő, múlik örömünk is vele.
Három éve már, hogy Feri Pesten éle.
Vigalom van nála egy nap ugy, mint másnap;
Számát se tudá már a sok jó pajtásnak.

Lekötött mindenkit nyilt tekintetével,
Ki őt egyszer látta, sohsem felejté el;
Arcára volt irva becsületessége;
Szeméből is látszott szive nemessége;

Férfias jelleme mindenkinek tetszett
S a mi fő, mindig ő fizette a cekket.
Képviselő házban ugy, mint tüzőrségen
Urral és szegénynyel testvér lett ő régen...

Tüzoltók követje! mért oly néma ajkad?
Hisz' egy egész ország szeme nyugszik rajtad.
Beszédeid mindennap leirják a hirlapban,
De még nevedet sem láttád soha abban.

Mibe fejszéd vágtad, ugy-e a fa kemény?
S hallgatsz mert tikerrel nem biztat a remény.
Látod, hogy nem értik azt a magas körök
A miért te magad szüntelenül töröd.

De hogy küldetése ne essék hiába:
Felírta nevét a szónokok sorába;
Már fel is állt, mint a vihar dörög hangja,
A terem falait összerázkódtatja:

Tűz! tűz! ennyit mondott, itt elakad s hebeg;
Tekintete folyvást csak egy ponton lebeg.
Zavarában többé nem szólhat egy kukkot,
Nevetésre késztté a sok mamelukot.

Van, a ki ki is néz, nincs e tűz igazán?
S még jobban kacagnak azután zavarán.
Pedig Ferkó másutt éles szavu gyerek,
Hol nincsenek annyin az okos emberek.

De hogy tűzoltókra ne hozzon bút, szégyent:
Ujra felállt és igy kezdi a beszédet:
„Tűz van! tűz, uraim! De nem házat rombol,
Hanem oly férfiut, ki érez és gondol;

Az én szivem szégyentűz lángja emészti,
Ez a mi nyelvem~~et~~ most szabad szóra készti.
Oh ha szavam lenne vészharang kongása!
Hogy attól mindenki felriadván, lássa,

Hogy bár évszadot tüntek el felettünk:
Tűzoltásügyében mily kevesett tettünk!
A ~~fészke~~ Halad a madár is fészke rakásában,
Csak népünk marad meg avult szokásában.

Tűz által évenként hány falu dül romba!
Boldog családokat sodorva nyomorba.
Van gazda, ki telkén uj lakóhelyt állit:
De az épitésben tűzre nem is számit.

Lenne csak hazánkban tűzoltótiszt elég!
Nem látnók, hogy annyi falu, város leég.
Tűzoltótiszt képzés könnyen sikerülne
Az államnak csak egy szavába kerülne!.

Ha néptanitóink nagy városba mennek
Tornatanfolyamra, államsegély mellett:
Nem lesz jogtalan az állam, ha meghagyja,
Hogy a tűzőrségnek legyen ott, mint tagja!

E tornatanárok nem levén nagy karok, —
Tűzoltópróbákra igen alkalmasok.
Haza menvén pedig, ki-ki falujába:
Hintik a jó magvát ~~az egész~~ szerte a hazába."

Válasszon ily birót minden falu maga,
A ki okos, bátor, férfiak csillaga;
Legyen oltó csapat, mely tenni tud hamar,
Hogy ne csak lovadra légy büszke óh magyar!

Legyen épitésről jó könyve a népnek!
Mely tanácsot adjon mindenik vidéknek;
Melyből megtanulja az is a ki döre,
Hogy épitsen házat tűz ellen jövőre.

Legyen a pusztákon tüzoltószertelep!
– Példával itt elöl sok birtokos mehet; –
Hozzon gyümölcsöt a földmives munkája;
Viruljon örökre magyarok hazája!"

Itt leült a szónok és néma lett ajka,
Mert látta, hogy sokan mosolyognak rajta;
Keserü fájdalom hasogatta szivét
Mint éji viharban villám az ég ivét.

Szava után, mint a vihar után: csend lett
És nem szóla senki az inditvány mellett;
Pedig ki azt érzé, vala ott töméndek
De halgatni kézté az aljas önérdek.

Végre az elnök szólt. Szavából, mit mondott,
Látszott, hogy ez ügyre fordita már gondot:
Isten se teremtett egy nap alatt mindent,
Váddal tehát senki nem illethet minket!

Tüzoltók követje bár nemesen érzesz,
De szép terveidet nem viheddd még véghez.
Idő kell ahoz, míg beleszen hozható;
Addig egy miniszter se lesz mindenható! –

Különben kérvényed tudomásul vészem."
De erre a házban nagy zsibongás lészen
Nem kell! A szónoknak üresen járt szája,
Hisz egyre nő ma is a tüzoltók száma!

„Nem kell a terv." – zugják le a jobb oldalon –
A mire hősünkből kitör a fájdalom;
S fut az ajtó felé, már keze kilincsen,
De nem álta meg, hogy vissza ne tekintsen.

Visszatekintett és egész erejéből
Nagyot kurjantott az ajtó küszöbéről:
„Nem kell a terv ugy-e? mert szivetek nincsen!
Verje meg e házat a haragvó Isten!!"

Aztán tova~~futott~~ nyargalt a paloták során;
Nem aggódott már a dicső nép nyomorán,
Hanem két kezével eltakarta arcát,
Félt, hogy kiolvassák abból nagy kudarcát;

A jó(?) barátok sem mulatnak már nála.
De jó, hogy haza megy, ugy is, nem sokára;
nem éri majd otthon a gunynak fegyvere...
nem való követnek a nagy szív embere!

Feltünik előtte képe falujának
S ugy vágja szerelme az egyszerü lánynak...
Könnyebb újjat huzni, mint ár ellen uszni!
Eredj haza kőröm bélát szivattyuzni!!

— . —

XI. Ének.

Pernye Zsófi.

„Menyasszonyi fátyol lett a szemfedője;
Igaz szerelem a sírba temetője.“

Amármerre térnek habjai az érnek:
Végre csak a tenger mély ölébe érnek.
Ez a férfi sorsa, ki ha küzdött, tévedt:
A szerelem karján keres menedéket.

Szikrásy Ferenc is hogy csalódott fáján,
Haza felé tart a hervadt őszi tájon.
Ősz van már, ködös ősz; dér veri a fákat...
Pernye Zsófikát is megtépte a bánat.

Három év sok idő annak a ki szeret,
Zsófi pedig nemcsak szeret, de anya lett.
Anya lett alighogy Feri Pestre ére
S honn maradt egyedül, falu szégyenére.

Apját is sok érte e három év alatt,
mindene dobra ment, párnája se maradt;
Míg a küzörséget híven teljesztette:
Vagyonát a közjó mind felemésztette.

Az egykori bíró s áldozatkész polgár:
A tiszai kompon utasokat hord már.
Katlanüreg alatt, ott lakik mint révész,
Éjjele sincs sokszor, hogyha nagy a szélvész.

Mikor elért hősünk az üregi révig,
Várni kellett itt a kompra kicsinyéig.
A mint várakozottnék Tisza kies szélén
Egyszer gyereksírást hall az erdő mélyén.

Odafut a zajra s egy fahasadásban
Önön-magát látta kisebb kiadásban
Szervusz te kis ~~kölyök~~ füstös, eszem az Istened!
Hát te az apádat még se' is ismered?

Hol van anyád? vezess azonnal elébe!
Azzal a kis fattyut felkapta ölébe
S gömbölyü arcára annyi csókot áraszt,
Hogy nem hagyott rajta egy parányi száraszt.

A kis betyár* aztán a kezével utat
Egyenest a révház ajtajához mutat.
Pernye Bálint révész, ott álla már akkor.
Galambősszé tette a sok bu, nem a kor!

Tüzoltók követje még szomorubb lett itt
Szégyenbe', nyomorban találva szerettit
S tán Pernye Bálinthoz feddőleg is szólna,
Hogy ha könye elébb ki nem futott vólna.

---

* Szikrásy fia épen oly betyárruhában volt mint az apja, midőn Zsófikát látogatá. Egy részt innen van, hogy az apa, fiát mindjárt megösmerte.

Ott a hol sirás kell: a révész se' haboz,
Hogy ő ellágyuljon nem sok kellett ahoz!
S mintha kopár tarlón* csendes eső hullna:
A két barát ugy sirt egymásra borulva.

A kis Barna szinte sokalta a dolgot;
Megijedt a gyermek és keveket olvott.
Jól is járt nagyon, hogy felmászott az ólra,
mert – uszni nem tudván – könyárba fult vólna.

Mikor a két férfi sirása megenyhült
Zsófi is már akkor közibejök lendült.
Szellő volt járása; liliom a teste;
Arca nehéz buval halványra volt festve;

Bádgyadt őszi napfény szeme pillantása;
Vadgerlice bugás a megszólalása.
Jerkóra hajolván nem ejtett ő könyet,
Csak ezt sugá néki: ne hagyj el már többet!

S az erős embernek erős vala lelke,
Mert a bukott lánykát magához emelte.
Egy kies lak áll a patkósi pusztában
Oda elutaztak még ez éjszakában.

---

*A két férfiu ez idő tájt borotvált arcot viselt.

De van civódás a Szikrásy családba',
Hogy Pernye vegyül a fényes rokonságba.
Ferit lemondásra késztetik több izbe
S elveszitnék Zsófit egy kanálnyi vízbe.

Rágalmakat szór rá az irigyek ajka
S annál dühösebbek, hogyha nem fog rajta.
Légdühösebb mégis egy öreg nagybátyja
Ki roppant törékét rég Ferinek szánta.

Ez levélben öcscsét azzal is ijeszti,
Hogy az örökségből végkép kirekeszti.
De Feri, szándékát kereken megirta
S az esküvőjére bátyját meg is hivta.

A mint ez a válasz az öreghez juta,
Oldalba üté azt azonnal a guta.
S végrendeletet még nem tevén a buta:
Sok sárga csikója* mind Ferihez futa.

Szó sem vala most már az egybekelésről!
Gondoskodni kell a fényes temetésről...
Elmult az ősz, a tél, el az egész gyász év,
De ~~még most~~ akkor sem tudták kitüzni a nász-éjt!

---

* Sárga csikó: az aranypénznek diákos neve.

Beteg a menyasszony... Többé fel se kelhet!
Koró már, nem virág a liliomtermet!
S mint ősszel, ha vihar tépi a fa ágát:
Szép arca naponként ugy veszti virágát.

Pedig még Ferkónak hogy kezdte beszélni:
Soha el nem mulok, ha veled kell élni!
Betegségem is csak csupán azért vagyon:
Sok örömet adtál, ... ne szeress oly nagyon!

Az pedig aráját vigasztalá szókkal,
~~[illegible]~~ Hervadó orcáját felüdité csókkal.
majd — a nemes lélek nyakát átkarolván: —
Zokogott szivrázón, boldogsága romján:

„A mi szerelmünknek hajh rövid egy élet!
De majd a síron tul ujra veled élek.
Oh ne tiltsd addig se*, hogy ugy szeresselek;
A haláltól se félj, én is veled megyek!

De e hosszu utra — sokkal jobban tennénk: —
Hogyha mindaketten nászruhába mennénk!"
Öltöztetik aztán Zsófikát fejérbe,
~~mirtuszból~~
Koszorut is kötnek — mirtuszból — fejére;

Papot is hivatnak a ki megeskesse,
Hogy a "gyötrő" szégyen~~t~~ sírba ne vihesse.
És az eskü alig hangzott el az ajkán:
Halva rogyott össze vőlegénye karján.

Menyasszonyi fátyol lett a szemfedője;
Igaz szerelem: a sírba temetője.
De egyetlen fia nem maradt itt árván,
Nevet adott annak a halálos ágyán.

Aztán a tűzoltók fekete zászlóval
Eljöttek temetni, fájó zeneszóval.
Még az irigyek is sírtak érte könnyet!..
Fájt nekik, hogy nincs már, kit bántani többet.

—— . ——

XII. Ének.

Elhagyatva.

„Nem láttak őt többé sohajó kedvében,
„De tűzoltó maradt egész életében!"

20.

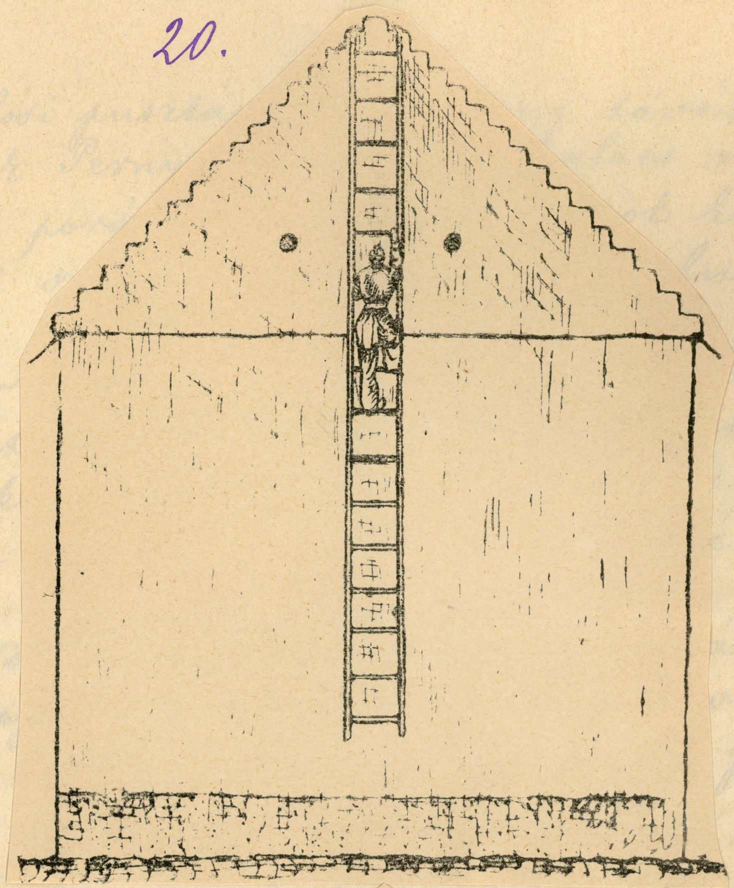

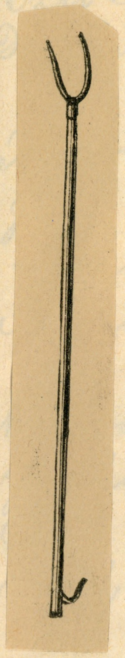

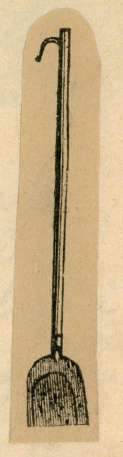

23

24.

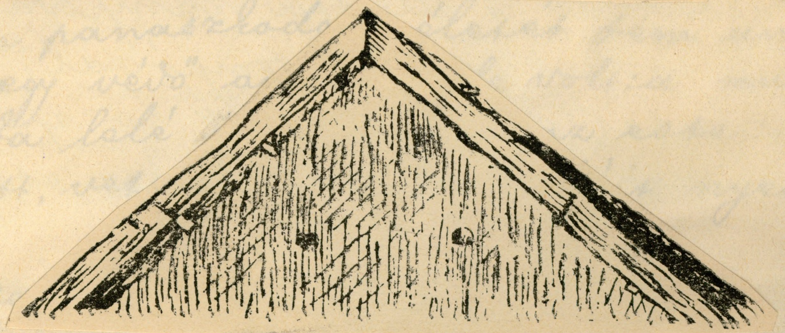

21.

Hegyes végű -

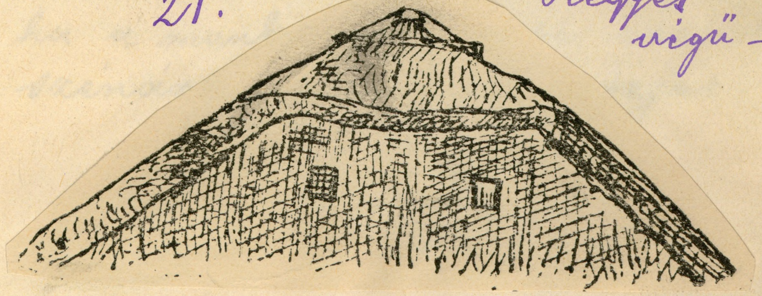

Tompa végű fedél.

A patkósi pusztán, rozmaring tövében:
Alszik Pernye Zsófi a föld alatt mélyen.
Szive porából már vadvirágok kelnek,
De hű szerelméről egyre énekelnek.

Mikor arra mennek az arató lányok:
Jeri ténsur elhalgatja nótájok
S a ki legszebben tud dalolni felőle
Pénzt osztogat annak, selyemkeszkenőre.

Nem törődött ő már a haza bajával;
De felhagy~~ött~~a végkép~~en~~ a politikával.
Csak Pernye Zsófikát nem tudta feledni...
Mély volt sebe szivén, nem akart hegedni!

De nem panaszkodott, életét sem unta;
Mert egy védő angyal vele volt: a munka.
Dologba lelé őt a reggel az este:
Szántott, vetett, irtott, kertje fáit nyeste.

Ő látta először a napot kelőben,
Pacsirtadal mellett harmatos mezőben.
S este ha a munka megtörte erejét:
Illatos szénára hajtotta le fejét.

Tűzmentes anyagból építe sok házat
S azok alakjától maga rajzolt vázat.
Tűzfala cakkos[20], volt; fedele nem tompa[21];
Tapasszal a padlást vastagon bevonta.

Építe szélmalmot[22], melybe nemcsak őrnek
Hanem alvóhely(?) is van benne tűzőrnek;
A külsején pedig, - mikor áll a malom: -
Tűzoltóknak mászni vala jó alkalom;

Ellátta tanyáit minta oltószerrel
- A nép készíté azt maga, könnyű szerrel. -
Villára[23], lapátra[24], kampót veret vasból,
Hogy a vedret azzal ereszd le magasból;

A tetőponyvát[25], is ellátta kampóval;
A dűlő utakat pedig sorompóval[26];
Szívó kutat[27], ás az udvar közepére,
Mely vizet gyorsan ád tűzvész esetére.

Még ünnepi nap sem töri fejét dogmán
Hanem inkább mászat legényeket boglyán[28];
Pusztai tűzoltó csapatokat szervez
S azok örömére táncot, ivást rendez.

Így idővel sokat elére munkával,
Mit ki nem vihetett a politikával!
S ~~meg~~elég volt lelkének azon édes tudat,
Hogy a nemes célhoz megtöré az utat.

Nem láttak őt többé soha jó kedvében,
De tűzoltó maradt egész életében
S mikor megszólal a vészharang kongása:
Halálos ágyán sem lenne maradása!

~~Ha látta a~~ Hogyha szegényt látott szenvedni körülte,
Odament és könyét maga letörülte.
S fájó lelkét mentül több csalódás érte:
Annál több örömet adott másnak érte.

Neki csak egy vigasz maradt még: a zene,
Pusztai magányán ez vala mindene!
Olykor egész éjjel a zongorát verte,
Csak így talált nyugtot reményvesztett lelke.

- S nyitott ablak mellett - érceljes hangjával
Versenyt énekel a pusztak viharával.
Dala oly bús, a mint száll a rónaságon:
„Mért is vagyok én még ezen a világon?“

"Mért vagy e világon?" Hogy elfeledjenek.
"Ne félj, hogy utánad szobrot emeljenek!
Nő" sírodon egykor sok káposztatorzsa...
Ez volt és ez is lesz az uttörők sorsa!!

— . —

Vége.

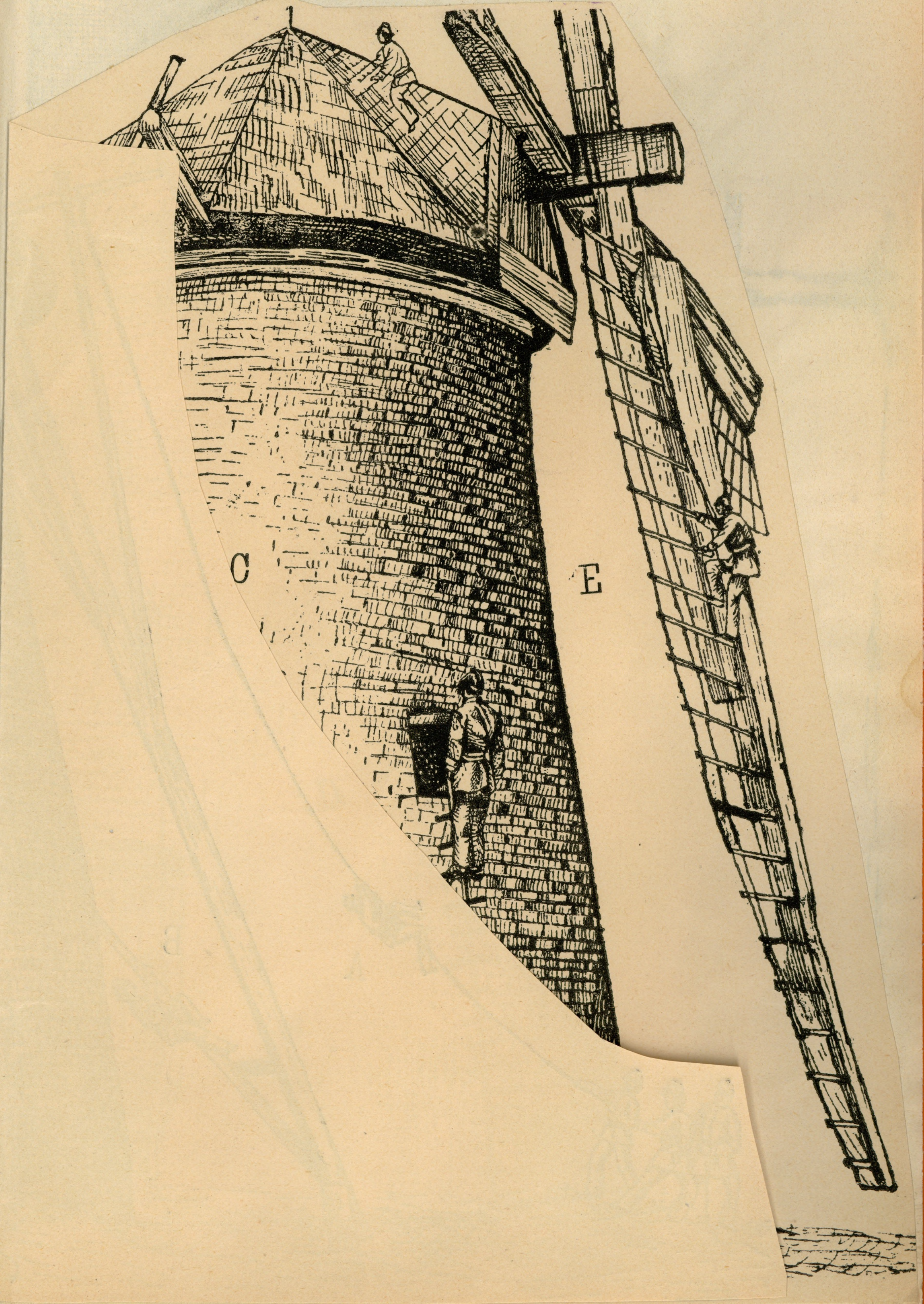

"Mért vagy e világon?" Hogy elfeledjenek.
"Ne félj, hogy utánad szobrot emeljenek!
"Nő" sírodon egykor sok káposztatorzsa
Ez volt és ez is lesz az úttörők sorsa

— · —

Vége.

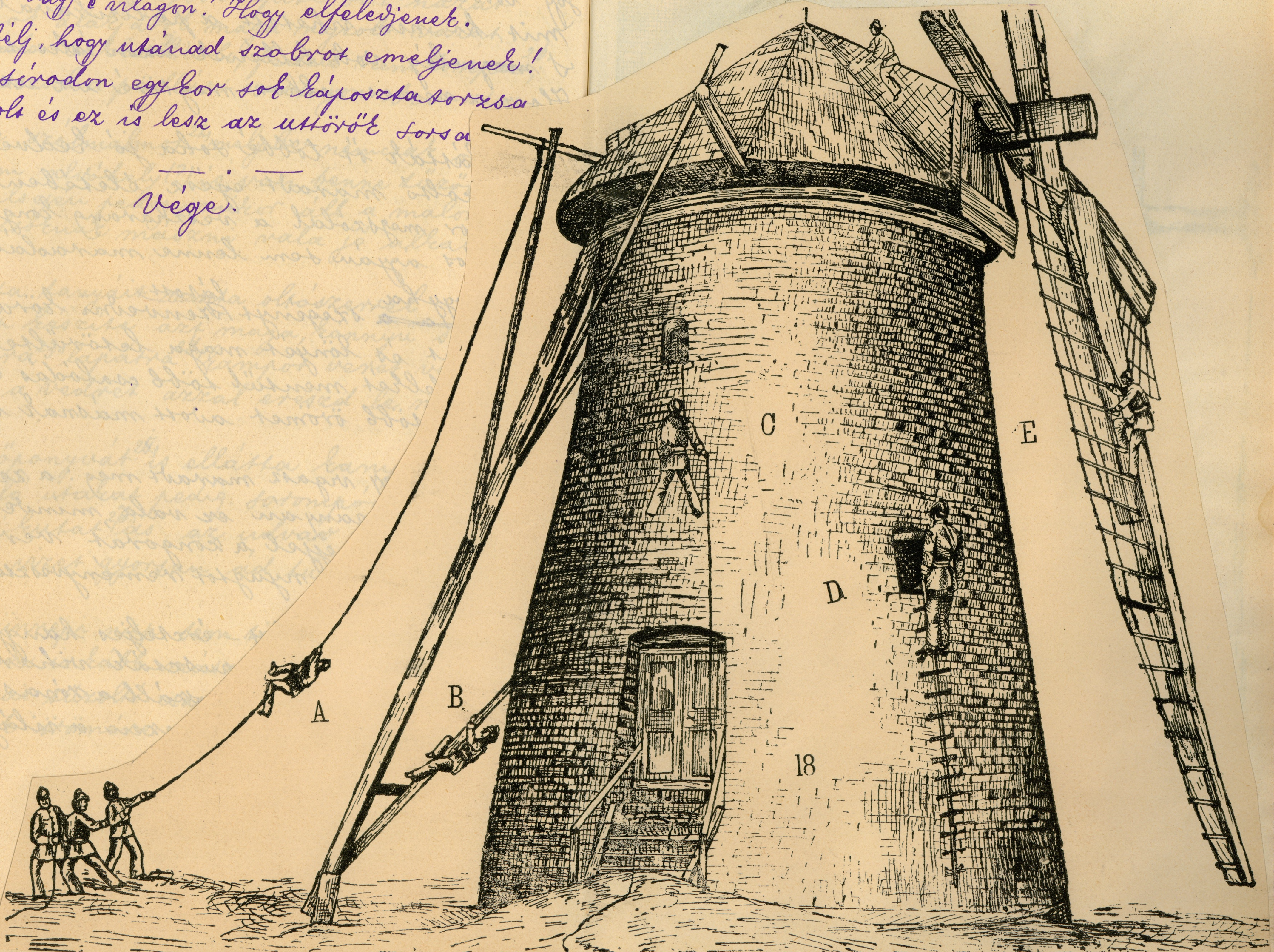

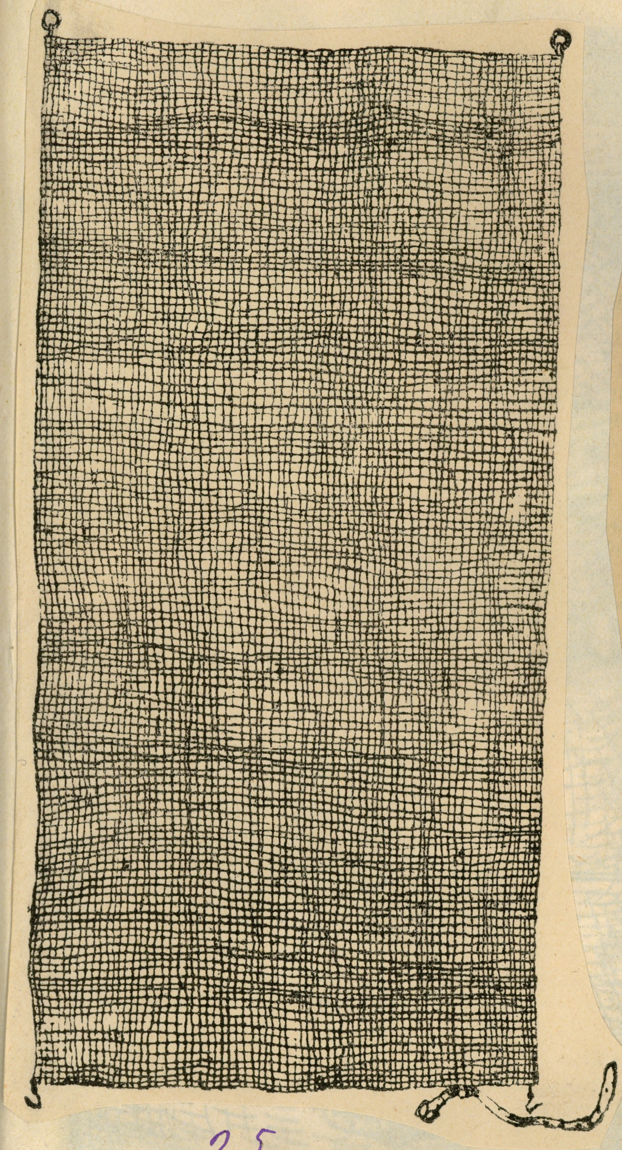

25.
kiterítve.

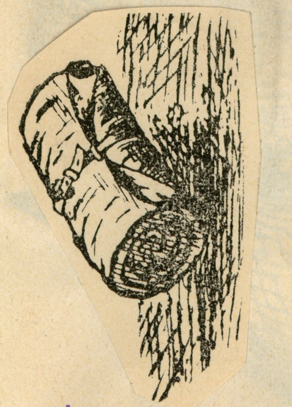

összehajtva.

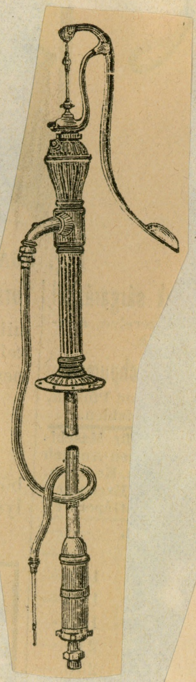

27.

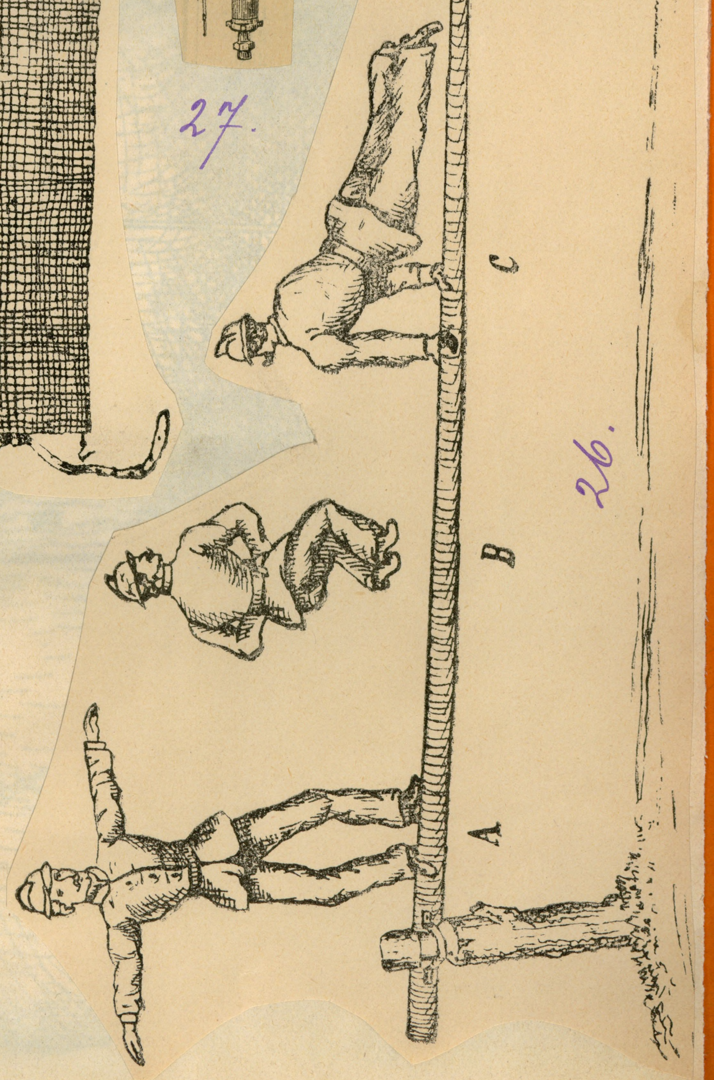

26.

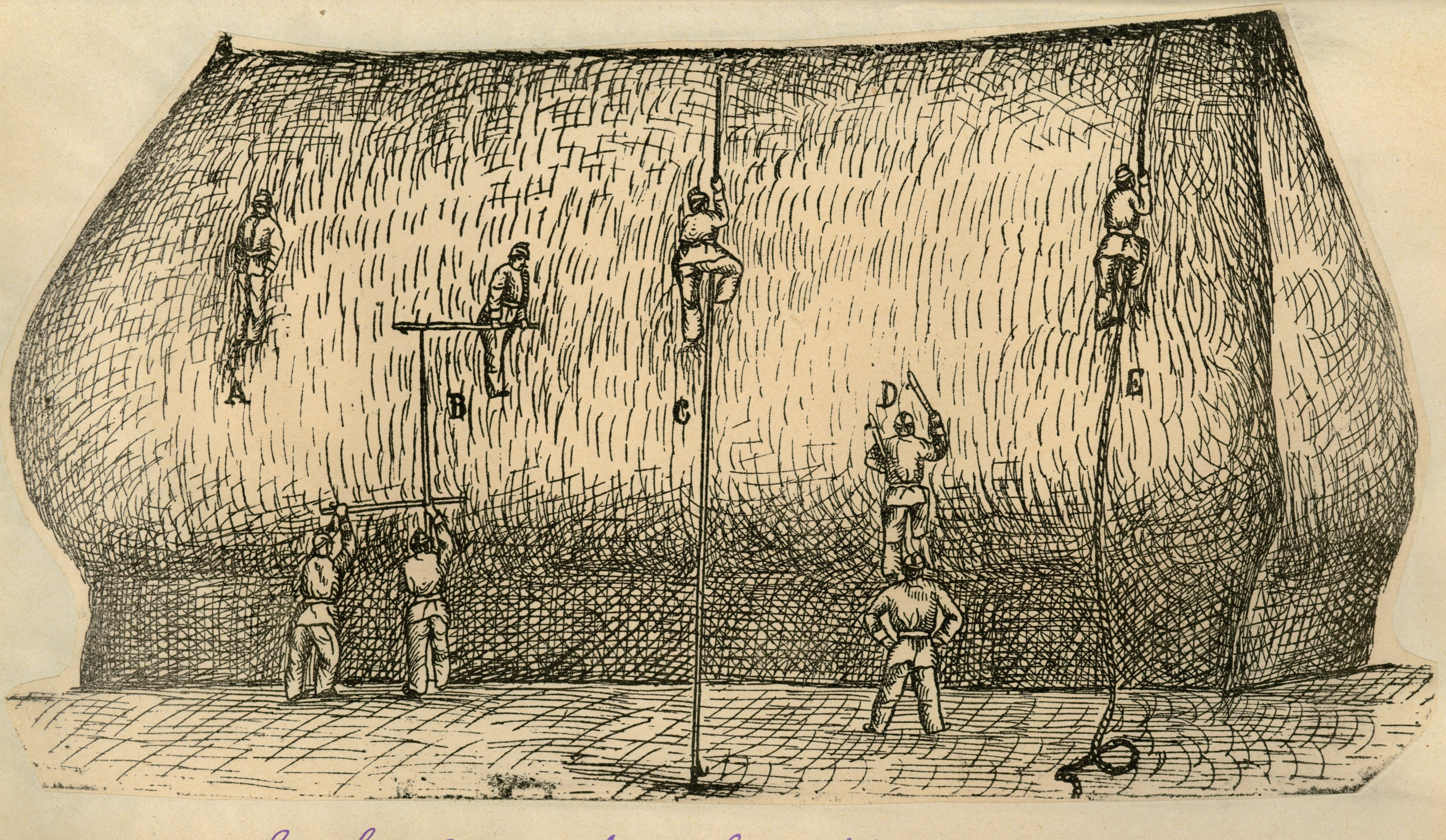

28. Gyakorlatok kazalon. (boglyán.)